КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ШИНАРИН,
24
декабрь, 1968 шу
№ 154 (4634)
Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхехьарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ
1923 ШЕРА ДУЬЙНА

ЛЕНИНСКИ къахьегама вахта

100 шо

Грозненски махкх оча комбината цехашна юкъе хьаьжача социалистически къьо хьалха лаьтт вафельни цеха коллектив. Декабрь бетта хьалхарча шин декада план 161 процент кхочашьйй цо. хІокха шера план 25 декабре кхочашдан дерзІ, планал совнах арахецаргьа 15 тонн вафлеш. Къахьегама обсарлен план 9.9 процент чІагІхьачашьйьй.

Къьаьстта дика къахьег М. Гойтовас, Т. Минутинас, М. Ильясовас, кхьычар.

СУРТА ТІА: М. Ильясова.

И. Пимова сурт.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГА

Вай мехка массе къІомнгера шоай IV-ча Ерригсоюзни съезде гулбеннача композиторашен музыковедашен дІайха моршал дойт хьамсарча Коммунистически партега, цуй ленински Центральни Комитетага!

Оаха дег тІера доккха баркал оал партеен правительстванеи цар тха балха наккха мах барах. Композиторий Союза Ленина орден яларе тхо декхарийла ду кхы а чІоагІагІа тІагІерттан беркатегІен къахьега. Тхоай дерриг творчески низаш тІадохийтаргда оаха социалистически культура дентелдашта хьалхашка парте уттадеш доле декхараш кхоачашдара.

Вай пачхьалкхе хьадиннача юкхье а тІехьа, Владимир Ильич Ленина кулг недьача Советски правительства эггара хьалхарча декретех цхьаннe тІа дьиндад «пачхьалкхен музыкальни строительства» дьакъехьа. Вахар социалистически мьакъ тІа даккхарь юкъе доккха дакъа лаца дезаш яр музыка. ДІахо а парте даим белгалдьхад массе оагІорахьара дегІадена коммунистически общество хьалхьеш йола сагІ хьалхехара гІулакха музыкальни искусство боккхача лоархІаме хилар.

Де лерклаш дола из гІулакх кхоачашдеча советски музыканташа теламе творчески болх бара эша дерриг хьалаш вІаштІехьдаьхад вай мехка. Капиталистически мехкашкара тхоай коллегаш мишта бах а цар болх мишта бу а хоаш лела тхо дег тийша ала йиш йолаш да: вай социалистически мехка санна художественни творчествана аьттув болаш хьалаш царех цхьанна а мехка дац.

Вай искусства идейни цІенала, гуманистически лостама хьакъехьа, цун боккъонца йолча демократизмах халкъацарча айхкача бувзамех хьакъехьа парте кІаьу па луш еча йоакхоно хьахьокх советски художественни интеллигенце дикагІа болча викалий уйлаш. Вай музыка эстетий вІаммигача кругжона лаьрхІа ца а аьлеш, боккъонца йолча талантлини искусствагара хІалехараш, цунцара чам деигага ди массала доал лакхлуш долча къахьегача дуккхача адамашта лаьрхІа аьлеш хьалхагІа а хинна, хІанз а я. Массала а вай искусствах довллаш гІулакх хиллад эггара чІоагІагІа хьашт долаш йолча хІанзарча темашта тІаккувлга: массаза а цуница хинна коммунистически идейность, вахарах бІубенна пафос, сата сийле, дот хьоасташ йола уйла.

Советски музыка произведенеешка дахувгІа дерригача дуцен тІара миллионаш бола нах дог тийша ба социалистически реализма искусства лакъаргІоаца торонаш хиларах. Цариц а кІал хІийле йоацаш а да вай искусства сий масси тайпара доаде гІертача буржуазин эстеташа дувха хабараш. Советска музыка толамаш бакъ долча масалашна дІахьокх партелен халкъален принципий дарда тІа даттача, классически традицента тешаме хилар майрра керда ваькъаш лехаоца цхьана тардеш, вахар шиш революционни дегІаахавца, исторически перспективаца бакъ хьадьоакхаш йолча социалистически реализма боккха низ.

Шерагара шерага дегІаул социалистически содружества композитораща юкъера бувзамаш, чІоагІлу вай цхьагІо. МоастагІий цІаккха а аьттув баргбаи социалистически дагера хадкъий бовт тайна лезал вІашагІкъоастабе, царца юкъе моастагІал дола. Советски композитораша дег тІара къоабалбу вай правительства арахьара политически никъ, могаду Чехословакие хьакъехьа империалистически ределе уттальча бІехача планашта духьала но шоай ханнахьа чакхдаьха гІулакхаш. Воай интернационални декхара тешаме дола вай демократически Вьетнама майрача тІемахоцща, империализма цизанта духьала къовсал лоаттабеш нах барашца да. Халача духовни аривсо гетдаьча капиталистически дунен идеологийна готтара хийра я. ЮкъагІхусарга советски художественни интеллигенцех, къаьстта а кагилхоех цхьадолча даькъа идейни влиянии е гІертан империалистически пропаганда нел дедаху гІулакхаш.

Советски музыкантий уйлаш дегаш — коммунизм хьалхоплак доаллача вай халкъаца! Оаха КПСС Центральни Комитета дош лу дерриг тхоай низаш вай халкъа гаргарен езен йола, сийлахьа идейни нравственни гІулакхех из кхеде, цуй патриотически уйлан чІоагІъе низ кхоачаргболаш йола керда произведенеш хьакхоллара тІадохийтаргхилараш. Музыкально-эстетически кхетам балара гІулакха хьахара беррига бехктокхам бокха кхета а беш, оаха хІара дешна дакъа лоаларгла цаха юкъе къаьстта а берашмеи кхоачарнаш юкъе музыкальни просвещени вІашагІйоаллача.

Тхоанта боарам боацаш веза волча революцие бакьоана хеталььча дерзача. Йоакхача художества сочинененшца даха доагІача тайпара накъалахта кийчлу тха Владимир Ильич Ленин ваьча дийнахьа дени 100 шу дизара.

ДІахо а чІоагІ а луйла, эргаюлаш тоа а луйла дерригача дуненна сийлахь-боккхий лениниски идеии, вай мехка вахавах дола сийлахь-доккха бакьдо кхухьаш йола советски музыка.

ДІахо а боккъонца йола гуманизмах социалистически общества даьха духовни культуреи йиша чакхйоалаш хийла из.

Даькъала хилда дерригача прогрессивни адамий сийлахь идеалаш кегалоеца чакхйоадаш дола советски халкъ!

Даькъала хийла вай мохк коммунизмаче кегалоета бугаш йола Советски Союза Коммунистически парте!

IV-ГІА ЕРРИГСОЮЗНИ КОМПОЗИТОРИЙ СЪЕЗД.

ШЕРАГІА ЙОАРЖАЕ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ

КПСС ЦК октябрьски Пленума, духха ха йоадйаш чакхъьиннача СССР-ен РСФСР-ен Лаккхехьарча Советий сессей решенеша кхы а чІоагІагІа айдаьд городашкарчеи юрташкарчеи къахьегамхой хьинар. Промышленна а юртбоахама а продукци арахецилга алсамдаккхара, халкъа материальни тороеи культурни боарамаш лакхбара, бахача наха бытови гІулакхаш делга товлара партеи правительстваи чакхдаха лаьрхІа гІулакхаш ІалашІате раьза хина тІанийнад советски наха.

Коммунистически партеи Советски пачхьалкхенои къахьегамхой оча йоакконна жоп луш, вай республикерча болхлоша, колхозхоша, интеллигенце кхы а шерагІа йоаржаю В. И. Ленин ваь бІаь шу дизара сийна йолаь социалистически яхь, ханал хьалха а дика а кхоачаиде гІерт пятилетка кхоалагІча шера шоаш тІанийца декхараш.

Ханал массерх ди хьалха кхоачашйир республика промышленносто 1968 шера 11 бетта плани тІанийца декхарашн. ТІехкхоачашъяьй продукцена реализаци яра план. Лакхъенний къахьегама обсарле, продукцега дІабоза мах лохбаьб. КПСС XXIII съезда ціерагІара крекинг-завод. Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоакхха завод. Грозненски химически комбинат санна йолча дуккхача хьалха латтача предприятеша хІанале кхоачашъяьй пятилетка хьалхарча кхаь шера план.

ЧІоагІа хьинар айдениа къахьегаш ба дуккхача колхозийи совхозийи къахьегамхой. Вай республике дика йовзаш я Социалистически Къахьегама Турпал, СССР Лаккхехьарча Совета депутат Кагерманов Оалхазар керте латта коммунистически къахьегама бригада. Дика чакхдоакх цо пятилетка кхоалагІа шу, заим лакха лоаттаю социалистически яхьа байракх. Беррига низ тІабахийта хьатІадоагІача шера хьункъама лара йолаш я из хІанз. Цу бригада дика кийчдьа ший лаьтта, лакхача темпашца тоаеш латт техника, ханнахьа кийчо а яь дика чакхдаха лерхІ бригада механизатораша бІаьстан балхаш. Наурски района «Россия» яхача совхозе, Сунженски района «Победа» колхозе, дуккхача кхьча колхозашкеи совхозашкеи шерра яьржай социалистически яхь. Цу коллективаша хьинаре къовсам лоаттабу пачхьалкхен плани тІейина социалистически декхараши кхоачашдара, продукци дикал лакхъяра, цунга дІадодар лохдара.

Социалистически яхь йоаржаяра йоккхий торонаш я вай ерригача промышленни предприятешка, колхозашка, совхозашка. Цхьабакъда, массанахьа а боагІача тайпара пайда эцаш дарех. Цхьайолча производственни коллективай кулгалхой къацахьцаш гІулакхаш цхьатарра дац. Лакха социалистически декхараш гІа а ийце, уж кхоачашдара ледара сарцагІбеал. Из ала доагІа эггара хьалха Грознера «Трансмаш», Гудермесера медико-инструментальни, Назрера «Электроинструмент» яха заводаш санна йолча предприятеех. Ерригa а 32 предприяти я республике укх шера 11 бетта план кхоачаш ца еш а дика пачхьалкхен декхар тІадиса а.

Вахаро хьахьехад, моллагІча коллектива болх цуна керте латтараша, специалисташа, партийни профсоюзни организацешта кулгалде, кердадар лаха, производстве цунах пайда эца хара тийша хилар. Укх шера хьалхарчеи шоллагІчеи кварталашка а тІехьа тІехьаюсаш яр, масала, В. И. Ленина цІи лелаю мехкдаьтта чакхдоакхха завод. Цхьабакъда, кхоалагІча квартале из йолаш яп тІехьаюсача предприятешта юкъе. ТІехьаюсача коллективашта дика хьокхам ба из.

Пятилетка кхоалагІа шу чакхдала массерх ди мара дисадац. Предприятей, колхозий, совхозий кулгалхой, специалистий, партийни профсоюзни организацей декхар да 1968 шера план ханал хьалха кхоачашъяра коллективаш сарцагІъяхар. Заводашка, цехашка, гІишлошъеча участкашка, совхозийи колхозийи мастерскешка, транспорта организацешка укх юхелисача деношка кхы а чІоагІагІа йоаржае еза социалистически яхь, коллективай беррига низ В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийленца накъададхара тІаберзабе беза.

Ерригача резервах пайда эца беза, боахама шу массайолча участкашка толамца чакхдаккхара. Эггара хьалха новкъостал де беза тІехьаюсача предприятешта, пехІийта ханнахьа план кхоачашъелга юхадетташ дола кхоачамбоацараш дІадаха. Иштта бІарг лакха беза продукци арахецара планах лоархІайоа а кхы показателаш эсала йолча предприятешка, цехашка, бригадашка.

Укх юхелисача деношка доккха гІулакхаш хулургдаи, цига керттерча терцам тІабахийтача, болх ритмично вІаштІехьбаьккхача торе хургья укх шерара хьакхамаш тоаде а хьатІадоагІа шу дикагІа дойладе а.

Хьинаре къахьийла, беркате шу лерхІаргдолаш дила деза пятилетка кхоалагІа шу коммунизм хьалхеча. Низ кхоберзбаш вай 1968 шера план кхоачашъяра, Даьхенна шортта продукци ялара.

ДІадахача шерий опыт тергаз а ца техническа базана ремонт еш болх Пликевский валат дІайийдеча пункте. Цу гІулакхо лаьрххІа вІашагІъеххай комплексни бригадаш. Деррьгача илат хьанйдара балхашта механизаци яра кхо галлерея хьаьхе лаьрхІад уккхаза.

ХІанз илат дІанйду пункт ерригe кийчо яь хьацдй тІадоагІача шера илат хьанйдари из кхьачаьза дІакхахьийтарав.

Дукха ба илат дІайийлача пункте дика къахьегамхой. Царех ба трактористаш Х. Горчханов, ГІ. Пакев, кхыбараш. Цхьаькха ди кхьачихьийтар цар сменни задани 140—180 процент [illegible]

СУРТА ТІА: Д-452 яхача автопогрузчика тІа болх бе воха ГІ. Пакев трактора моторага хьожаш ва.

И. Пимова сурт.

ДИКА Ю БІАЬСТАН КИЙЧО

КПСС ЦК октябрьски Пленума декхий декхараш оттадаьд юртбоахама къахьегамхошта хьалхашка лаьтта леладара культура лакхъяра. Из декхар шоай сийленца кхоачашде лелхга хон «Самашкинский» совхоза специалисташта, болхлошта.

Шерагара шерага дукхагІа хул боахаме гаваз механизатораш, кхаий-лелайераш. Тоъам болаш я боахаме юртбоахама техника, органически а, минеральни а удобренеш. Массаболча а дешц да хий дехкача лаьтташ боккха пайда боалнига, цудукха кердача шера хий духке хьиттаж духхагІа хийнйоб арахІай укхаза. ХІокха бІаьстн илат хІахувргдолча лаьтта хІана хІара гектара тІа 10—15 тонн йоали органически а, кхоачам болаш минеральни а удобренеш туве совхозе. ХІанале 2000 тонн кхо диниад кхай тІа. Из болх къаьстта дика бу цхьоалагІчеи шоллагІчеи отделене механизатораша.

1000 гектар совгІа лаьтта тургІа боахаме хий дехкаш кердача шера. Цига хий дилла кийчхуш ба боахаме къахьегамхой. ХІанале 700 гектар хулача майла тІа хий диллa баьннаб укх. Дика къахьег хий дехкача Харсиев Ахьмада, Оциева Сакинатa, Амаева Биписа, кхычар. Норма 0.5 гектар йолча 1—2 гектара тІа хий дула царех хІаране.

1969 шера илат дика хьувкъалара лоархІаме хургІа техника ханнахьеи дикеи товдр. Цудухьа беррига низ тІабахийтаб механизаторашa яу гІулакха. Ремонт яь йоалаш латт совхозе мел йолча тІехьатоссача агрегаташта, ремонт яь хьинай 16 трактор, шин комбайн. Къаьстта дика болх бу техника тоеча механизаторашa Бахаев ХІаруна, Эзиев Идриса, Циприенко Николая, кхычар.

— Атта дац дІаьхача ахкана бола беш хинна трактораш тоеча. ЧІоагІа низ тІабахаб царна, хала хиннад ахка. Дале а, оаха оатхалашта реставраци еш а, хьача боахамашкара запчасташ ехаш а тонн уж. ПланахтІехьадисац, — йоах совхоза керттерча инженера нов. Исаева.

Кхашкара балхаш дика вІаштІехьдоахаргдолаш хІанале хьажийа, сцейла делаевий, хий декарий звенош вІашагІъеххай боахаме. Боахама массайолча отделенешка вІашагІъеххай агродешарь кружокаш. Цига, дешаш ба звеньевойи, механизатораш, тракторни бригада бригадираш, цхьо гІончаш.

М. НОСТОЕВ.

КЪОНАЧА ТЕПЛОВОЗНИКИЙ ГІУЛАКХАШ

В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна къахьегама совгІат кийчдеча диза дакъа лоац Грозненски локомотивни депо комсомольцашa, кагирхоша. Шоай балха ха кьача бола а беш планал совгІа 8 тепловоза ремонт яьй цар укх шера. Хьаьта самардийнахь субботникаха арадаьннача 50 болхлочо ремонт яьй цхьаьха тепловоза. Бхо сахьат ханал хьалха чакхдаьккхар цар ца ремонт. Агрегата массайолча уздашта яь ремонт а лаьха дикал йолаш я.

Ремонти балхаш чакхдоккхача къаьстта дика къахьийгар дизелисташa Б. Гаданова, Ю. Лазаренкос, электрикашa В. Матвиенкос, А. Науменкос, тепловозий машинистий гІончаш В. Стронова, А. Абалова, кхы дуккхачар а.

Г. АНОХОВ.

ШУРА ТІАЕТТАЛУ

Ер шу долалуше дІабодабир Надтеречни района «Кругловский» совхоза шоллагІча отделене ферма болхлоша хьайбай продукташ дукхагІа ахара къовсам. Ахкан замалахь мошача доакъара дІайийнача культураш тІеи дуккхача шерашка тІаюллача баьцаш тІеи доажадир ьетта доахан. Цо торe хилийтар шура дукхагІа яккха а цун хьоанал лакхъе а.

Укх шера хІабахача пхьайтта бетта 439 тонн шура ехкай ферма коллективо, шера планах йоккха евар 420 тонн йолча. ХІана хьатІадоагІача шера чотах шура дІалуш ба хьайбаш леладераш.

Октябрь кхоачалуш чусонадаьд доахан, уж чусонадаьча хана дено керда бехктокхаме декхараш хьалхашка эттад ферма специалисташтеи хьайбаш леладераштеи. Шийлача хана шура вона ца алийтара деттІа кхаба деза хьайбаш, царна зооветеринари бекъоваша дІа ма дехара гІулакх де деза. Цудухьа дика Іуназ ду хьайбашта ферма скотникаша Элхаджиев Лечас, Султанов Лечас. Доахана кІалхара кІийле цІенен ехьеи лоаттаз.

— ТІаьзача, шийлача латтача Іатто шура эшаш, — йоах ферма дикагІа волча скотника Элхаджиева. Дa а да из аьттта. Іатто йиья хІана дукхагІьар дегІ вІоалаьхарга дІайода.

Дика кийчъьяй уххаза помещенеш. Совхоза гІишлошъеча бригадана цхьаьи ремонти боахам деш хьинаре дакъа лаьцар ферма скотникаша, доаркаша. Цудухьа хІана вІайхача ца доахан.

Пожен мошеи доакъар кхоачамболаш доацията кхета а деш, шоай торонех дика пайда эц укказа. Доакъара дика ча да ферме ІалашІаь. Ферме болх беш кормоцех я. Дийнахьа буса хІара Іатта кхоккта килограмм моча кийчбу, чана сдабрнании ю, баьда тел, йод, силос еха.

ГІулакх дарга хьежжа шура лу хьайбаша. Хьайбаш Іана чусонадаьле дийнахьи буса цхьа шор килограмм шура йоаккхар ферма, хІана 1200 килограмм йоаккх. Шура совъаккхара хьинаре къахьег ферме хьалха латтача доаркаша Ташаева Зинас, Кадиева Аймане. Хьайбаш лелаеш ІоаІьча йоккхача опыто дика гІо ду царна. Ташаева Зинас ше кхоабача хІара Іаттагара вІанане 2100 килограмм шура яьккхай, планах 1900 килограмм йолча. Цул тІехьайисаш Кадиева я. Цо пхьайтта бетта хІара кхоабача Іаттагара шин эзар килограмм совгІа шура яьккхай. Ферма карера кара тейа вьйлий Ташаева доахана группа латтача йоаля.

Т. МАГОМЕДОВ.

ПЛАНАЛ СОВГІА

Къахьегамхошта дикагІеи дукхагІеи кога гІирс хилийтара дика къахьийгва пятилетка кхоалагІча шера Грозненски кога гІирс беча фабрика болхлоша. Продукцена реализаци яра шера план 20-ча декабре кхоачашъяьй цар. Планал совгІа арахецаргба 23 эзар цар кога гІирс. Къаьстта дика къахьег С. Мурдалов, А. Кочиев керте латтача цехий коллективаша. Цар шоай задани 105 процент кхоачашъяьй.

В. САМКОВА,
тха штате йоаца корр.

ХАННАХЬА КИЙЧДЕ ФУ

ДІадуь фу дика хилар хІара гектара хьувкъам лакхбареи йоаккхаш йолча юртбоахама продукце дикал лакхъяреи лард я. Цудухьа укх тІеххьарча шерашка фу кийчдара гІулакха дукхагІа теркам тІахувйт вай республика боахамашка. Цу дакъе боккхача лоархІаме хилар КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советеи сонамга хьежжа буртиг болчеи даьтта доаккхачеи культурай элитни 1-ча репродукцен дола фу кхедарахи цунца республика колхозаши совхозаши Іалашъяраха йола керда порядок.

Боккъо хиина дІаэттад колхозашкеи совхозашкеи дІадувча буртиг болча культурай фу сортови хилар. Цунна цхьана лакхъенний буртиг болча культурай фуна дикал. Нагахь санна массехк шу хьалха колхозашкеи совхозашкеи кондиционни доаца фу дІадувш хиннадале, хІанз республика дукхагІйолча районий дерригача боахамаша духхьал цхьоалагІча сортах дола фу мара дІадец.

Масала, республика боахамашка укх шера гурахьа дув илат 99,99 процент кондиционни фуна дІадийнад, хІаьта цох цхьоалагІча сортах 78 процент да. Урус-Мартана районе дІадийна фу 96 процент цхьоалагІча классах да, хІаьта Гудермесски Шелковскойн районашка — 90 процент.

ДикагІйоца фу хилар бахьан долаш лакхбеннаб буртиг болча культурай хьувкъам. дукхагІа [illegible] цхьабакъда дегІаухача юртбоахама производства дІалехараш кхоачаш а ца деш хІанз а лакерча боараш тІа да цхьадолча боахамашка фу лелахдара гІулакх. Иштта, масала, Ачхой-Мартана районе укх шера дІадийнача фух 47 процент цхьоалагІча классах да.

Юртбоахама къахьегамхой декхар из дикагІйолча фух дукхагІа пайда эцар, вешта аьлча фу кийчдареи из леладареи гІулакх шоай боахаме дика леладелга. Из хьалхадаккхар къаьстта боккхача лоархІаме да хІанз республика дика совхозаши колхозаши В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийленна накъаьалхара сихъенна кхаьшкарча балхашта кийчлуча хана.

Дуккхача шерашкарча практико хьахьокх нагахь санна во фу дІаьийча кхьлола балхаш дешна лу дІаьдан тІа фуннагІа дІаьдан хьалха из кхоачамбоацар юхамерзабалдергдолийла. Цудехьа дика хІадтІадаргдохаш низ болаши хила деза фу, цох тийша хургда хьаху [illegible]

Хьалха латтача колхозашкеи совхозашкеи цох тийша а тийша цхьоалагІча классах деза фу мара хІанз хІана.

БІаьстан юхье юча культурай 10168 тонн фу эш республика колхозаштеи совхозаштеи. БІаьстан юхье хуча буртиг болча ялата, хьата-бобови культурай фу фуна тІахьожама лаборатори еннача хьаьнеех дІадувча боаранта кхоачаьдьа 66258 центнер, из долчох 60 процент я, царех цхьоалагІча классах 21 процент я. Фу кийчдара гІулакх бехктокхаме лоархІаш бІаьстан юхье юча культурай фу а дика кийчдьад Грозненски района боахамаш. Укказа дІадувча боараш кхоачадаь фу 99 процент да, царех 96 процент цхьоалагІчеи шоллагІчеи классах да. БІаьстан юхье юча культурай фу кийчдара гІулакх дика латт Наурски района боахамашка а. Ханнахьа йоакхо яьча района колхозашеи совхозашеи 91 процент фу кийчдаьд хІанале, царех 72 процент цхьоалагІчеи шоллагІчеи классах да.

Цхьабакъда, массанахьа доагІача тайпара дика латтац бІаьстан юхье юча культурай фу кийчдара гІулакх. Масала, Ведана, Советски районий боахамашка цхьаьккха а центнер кондиционни фу дац. ХІаьта Назрай-Юрта районa колхозашкаьа фу 0.4 процент мара дац дІадьс мегаргдолаш. Гудермесски района боахамашка геттара лоха я фу кийчдара процент — 18, укказа дерриг фу цІена да.

Эсала лел фу кийчдар Сунженски района боахамашка. ХІанз а 3624 центнер бІаьстан юхье юча культурай фу цІенлана бІеха латт укказа. Ала деза, дукхагІйолча боахамашка цІена-м даьд фу. Цхьабакъда гІуналга диллача дІаде кийча дац фу.

ХІанз республика боахамий кулгалдой керттера декхар да ха дІа ца йохийташ фуна лаьрхІа илат сорташтa къоастдареи цІендареи балхаш цкъа сменагІа дерзадаш сихха вІаштІехьдаха. Ялат цІендеча машинашка вахадаш бола байта йеш. Кондиционни доаца мугІарера фу кондиционни долчох хува деза.

Колхозийи совхозийи агрономий декхар да фу кийчдара цІенхашта тІахьожам лоаттабе. Тьадахе дІадувча боарамерча фуна боахамаш ІалашІде.

Л. ЧЕТВЕРИКОВА,
республиканский фуна - тІахьожама лаборатора йоккха-гІа йола агроном.

ИНЪАЗЛАГІА ХЕРЖАЧА НОХЧ - ГІАЛГІАЙ АССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПХЕЛАГІА СЕССИ ХЬАЕЛЛАРАХ

Инъазлагіа хержача Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета пхелагІа сесси хьаелларгья 1968 шера 27 декабре Іуйрийна 10 сахьат даьнча республиканский пионерий Дворецa залe.

1968 шера 26 декабре депутаташта регистраци ергья Нохч - ГІалгІай АССР Лаккхехьарча Совета Президиуме (Комсомольски ул., 112. 4-гІа этаж; №№ 104, 105 йолча цІеношка) Іуйрийна 9 сахьат даьнча дена сайрийна 18 сахьаг даллалца, хІаьта 27 декабре — республиканский пионерий Дворецe Іуйрийна 8 сахьат даьнча денз.

…Съезда кийчо еш Іамна чІогІа болх бир. 1902 шера ноябрь бутта віешегІхьелпар съезда кийчо ян Организационни комитет… Балха чулоацамо мескара яр «Организационни» кхе цІи. ОК йоацаш цІаккха йиш а хургьацар съезд гулъе. ХІаьтта хьакнна а хьалулаш йоагІа а коллективни организационни идейни ювзара, доазол дехьенца моттигаш ювзара бола ба безар эггара хелегІча полицейски хьалашка. Съезда кийчо еш ОК-ца буззамаш лепадара беррига болх фактически Владимир Ильича тІехттар…

Россецарча партийсе чІогІа садуар цун. Письмоштъ жопаш даккарга хьежаш кІираш, бетташ дахар. дерриго гІулакх дохар кІераш вагІа, гІулакх мишта лел ца хоеш хилар — из дерригъ в ІалДе тарлуш дацар Владимир Ильича оамалца. Ше яздеча письмош тІа цо чІогІа декар дора шиаьташ зеннакъа язде яхаш: «ЦІаькта а чІогІа а тІаІІертта а дец оал Жениигера («Южный рабочий» яхача группа конспиративни цІи) мест-касте а мадарра а, къьаста вьнча, цу сакьата, письмо дІакхевьччачк дийнакъа а ядор, письмо дІакхаьччача ши мугІа язбийа а ткога хоам бар…». ГІулакх чекхгІа дар дехаш да письмош. «Елено мора, йист хулаш яц Соняк, а «Зорин заннахъа комитете вахзар», а «Йоккхача сегаца буваш баца хеш хоам беш. Россера письмо массаза доагІа Ильича бийсане неб яцар. Сона даши дахьаът уж неб йиша бийсаш. Владимир Ильича чІогІа дагаделар цаІ йола кхотание, дикки йолча симпатеш тІаи антипатеш тІаи хьакнна шоай гІулакхаш долаш йола къьаст-къьаста кружокаш шийна чухь еша дІаергйола, искусственни хьаьь, царца къамий яраш а йолаш, йовкъаш хургйоаца пІоти хьаьр. Цу тІа гІоллара Бундацара къоасам а. Цу хана Бунд дукхагІча дакъе болхлой — гІулакх вахчун уйлам тІа яр. Владимир Ильич шешуелаш вацар, негазъе санна Бунд партене къе а йоагІа, дукхьел шиш къамаи гІулакхашта мара автономи а ца лелайойа, цун партеца гІа боехеш яхе езаш хилара. ХІаьта Бунда гІертар массадолча

(ДІахододар. Доланур «Сердало» №№ 145, 146, 150, 152).

дешай хьагъехье кий зоІама хила. Бунда лерзІар шийк РСДРП-ах-хьаьста йола политически парти, федеративни къасане мара хьаеба безаш бар цун. Иштта йола тактика чІогІа зеине яр жуганий пролетариата. Дукхьела ше цкьа цІакха а коттьзле йиш яцар жуганий пролетариата. Ерригаче Россе пролетариатах дІакхйитача мара шиш а хиила дІиотта йиш яцар цун. Бундовцашта из доазацар. Цудукха «Искра» редакце Бундаца кийзе къовсам лоаттабора. Из бар болклой болам цаІ хилара, ккотабеш на хилара тІехьа лоаттабу къовсам. Къовсам лоаттабора ерригача редакце, цхьабакьде бундовцашта ховра цхьоагІо хилийтара тІехьа эггара чІогІагІа къовсам лоаттабер Владимир Ильич воагІа.

Кастталашка «Къахьегам мукхьбанахар» яхаш группа хьа а отташр Женева дІадахара дешц, кІаьте дукхьал цкьа Владимир Ильич мара дукхьал хилеизар цига дІадахара. ДІабезь кийчбала болабелар. ЧІогІа хьоайир Владимир Ильича нарващ цамогаш хилар из…

Лондона деьна балхашта хагъе Владимир Ильича сагот ца деьр а цунна цхьабола лоІам беш хилер а «Юртарча къахоашка» яха брошюра дар. 1902 шера хоажий хларваи восстенаша дагадекийта Владимир Ильича язъяецие лерзІа брошюра язде. Цу тІа цо дІадоаллийтар болклой парте да гІертІар, дІакхатаворе хьа аварх балхлошца цхьана кІанна база бала. Из дар эггара хьалха Владимир Ильича язхоший шийхарах дехь брошюра.

ШОЛЛАГІА СЪЕЗД
1903 ШЕРА ИЮЛЬ—АВГУСТ

Юкъенца съезд брюсселе а лехьнІадар, хьалхара заседанеш а цига хилар…

Съезда вар решающи голос йолаш 43-ча совещательни голос йолаш 14-ча делегат. НагахьЕ санна хІанзарча, партє бІаьш зоерше болча членашкара бокка дукхха делегаташ болча съездашца нийсйича из зІамига кет, бакьде цу кана йоккха яр из: 1898-ча шера хиннача 1-ча съезде вереига а 9 саг мара вацар… 5 шера дикка дІахьалхацІІ довлер холора. Керттердео дер, делегаташ бахийта организацеш активически

В. И. ЛЕНИН ВАЬ 100 ШУ ДИЗАРГА

ЛЕНИНАХ ДОЛА ДАГАДОАГІАРАШ

●

Надежда Константиновна КРУПСКАЯ

●

хиене ца хилар, віешагІхьийтта яр уж, царре барма болабенича болклой болеца юззаенийар уж.

Иштта йолча съездах хьайгавар Владимир Ильич! Ше мел ваха — чакхаваллалца — цо къьастта боккха лоархІам бора партийни съездий: партийни съезд лаккара дистанцив лоархІар да, съезде дукхьал лиева шейар юстара дахийза хийа диза, кадамаза фаьйлагІа хІама хила йиш яц, гучахьа дІаала деза, йоавар цо. Партийни съездашта къьастта чІогІа кийчлора Ильич; из къьастта чІогІа уйла йийш кийчлора къамаьл де. ВІашагІа а хиийтта, ерригача партеца цхьана партийни программан тактикан эггара керттера дешаш дуаца йиш хиларга шерашка хьажар а цу хана къайлагІара съезд гулъяр мел йоккхача кхолонашца дуззаденадар а ца хоеча хІинзарча кагирхошта диза дозаргдий-теш партийни съездаша Ильича хиина гІулакх…

Мадарра ахьча ІІ-гІа съезд учредительни яр. Цига оттадьдар теоре овлангара дешаш, партийни идеолога лард йоллар. 1-ча съезда тІаийцар партек тилла цІии из хьалрах йола манифести мара яцар. ІІ-гІа съезд хилалца программа яцар партє. «Искра» редакце кийчъяьр из программа. Дукха йийцар из редакце. ХІара дош, хІара фраза чІогІийора, юстар, чІогІа къовсамаш дуалар…

ІІ-ча съезда дийца Іалаллета бокка лоархІам бола дош дар Бундах дола дош. 1-ча съезде оттадьдар Бунд партє дакъа да, автономин дола а, аьнна. Хьалхара съезд хиннача хана дена дІадахана пхе шера, мадарра аьнча, парти цаІ болаш біарчча яцар, Бунд ше къьастта яр. Бунд иштта

ше къьаста хилар чІогІа гІерташ яр, РСДРП-аца дукхьала федеративни гІулакхаш мара ца лаадеш. Цу гІулакха баьлаш латтар жуганий мостечкай ремесленикий уйлаш а ювцаш, дукхагІча дакъье политически экономически къовсамца, хьаштдолаш Бунд йилар, цудукха цун дукхагІа безам бар «Искраецарчу» экономисташца». Дийца дош дар а Россе территоре тІа мел дахача къамех бола болхлой шийна гонахьа хаотабеш мехкацаІ йола низ бола болхлой парти хургьа а мехка къамий къьаст-къьаста болхлой партеш хургьа, яхаш. Дийца дош дар мехка чухь интернационални віашагІкхетарах. «Искра» редакце болклой класс интернациональни віашагІкхетара тІехьа яр. Бунд къамашка къьаста хиларе Россе къамех йолча болхлой партешта юкъа дукхьал договарни доттагІлеи гІулакхаш мара ца хиларе тІехьа яр.

Бундах дола дош а иште дийцар хьабьламача делегаташца, «Искра» мехкара къоасте а дир дукха дукхагІа бараш барта а болиш.

Барт чІогІа къастара факто тІахьогІа дукхабараита хьалхашка тІехьошна дехьар ІІ-ча съезде оттадеь а къастадеь а хиина Іалалмате бокка лоархІам бола принципиальни дешаш. Уш дешаш дувацача хана Владимир Ильича ше къьастта гарга хетар Плехановна. «Лакхахьара закон — из революцена дола беркат да», цу керттерча принципа уйланца хьажа

беза ерригахьерча зерманя бокъон принципага а, яха положени керттера демократически принцип кийара Плеханова дийча къамаьло кІоаргга уйлаш ейтар Владимир Ильичага. 14 шу дІавенна тІехьагІа, учредительни собрани дІаяккхерах дола дош ше мадарра большевикашта хьалхашка эттача хана дагадеяр цунне из.

Иштта Плеханова цкьаьаьз къамаьл а — халкъе образовани лоарІІамах, из образовани «пролетариата бокъоний гаранти» а, яхаш цо дийцар а Владимир Ильича мехкхара дар.

Съезде Плеханов а иштта ше Ленинна гарга хеташ вар. Плехановнаи Ленинаи юкъе юкъ йолза гІийртача эггара хьаьргІа волча рабочеделъца Акимовна жоп луш, Плеханова багешта йоахар: «Ший маршалашка шоай истий бутийташ оамал кинний Наполеонй: цхьаболча маршалаша цо яхкар деш хинна, шоай истий шоашта беззашехьа а. Нов. Акимов цу хьакъехь Наполеона тІера ва, фуннагІа даь а, со Ленинах къоастава гІерт из. Бакьда со наполеоновски маршалел чІогІагІа дукхьал воал: со Ленинах къастаргвац, со иштта теш из сох къаста безам болаш чиларах а». Владимир Ильич велар, отрицательно корта а лестабеш…

Цу юкъа Лондона дІадаха дезаш хилар. Брюсселера полици делегаташта дукхьал гІерта хьлар, кІаьта кхьметтал Землячкал кхы цкъа сагий дІа а бахийтар. ТІаккха беррига а хьабаьлар цигара. Лондона съезд хилийтара масса тайпа новкъостпи дир ТахтаревгІар. Лондонски полици дукьал юелаш яцар.

ДІахо а дуцаш дар Бундах дола дош. Цун тІехьагІа, комиссии

Программах дола дош кийчдеш йоаллашехьа, ден пордине Іаьлера йола пункт — центральни Органи йолларах дола дош дукха дедир. Иштта рабочеделъцай рола а боаш — хеазар шера барт а болаш тІаийцар. «Искра» лакхера из орган. ЧІогІа къовбалдукьца «Искра». Комиттел ОК вакила Попов (Розанов) а йоахар: оттаі указе, съезде, шийна гу дийнача дешаш «Искра» балхо эта ша йола партем. Из яр оттавагІа йолча заседани, кІаьта уж яр 37. КІезиг-кІезига морхаш гуллуш латтар съезда тІа. ЦК-ана чуйода трройка харжа езаш яр… Хоркамаш гаргагІа ма гІорт хьал кхокхадениагІа хулар. Шоай кемаида тело, доал да дегесъа дІадовла дехьарча центрагарен къачакьаран Бундо а «Рабочее дело» а дагь хиннача болабайа хехкьанца цхьа барт а болаш дукхьале ела хиннабе а, цар шоай гІулакх дар, центра а анархбулорошта а елнаш а еш — оатерганехь, цар сакхетавах.

Съездо «Искра» лестам чІогІабир, цхьабакьда, «Искра» редакце а яр чІогІагІо езаш.

Устава 1-ча пунктах дола къовсамаш чІогІа ирделар. Ленина Мартова партийни устава 1-гІа доале деша хьалъехьа политически а организационни а віашагІкьастар. ХьалхагІа а хулар уж част-каста къасташ, бакьде уж къастар найслора доккха йовцача кружоне, чекха дІа а довлар, хІана барт ца хиатар съезда эттадер, «Искра» цари йоаллаш мел вар, Плехановнаи Ленинаи дукхьал мел вар, цу барт эгІараа доккха принципиальни дош да гІертар. «Сентара дІадолалургда!» яха статья бальен, «Фу дергда! яха кинашка бакъьи дукхьал бола болабелар Ленина, доккхал дезаш сег ба йоалар, кхидар дуаца бахлар. Владимир Ильича съезде хьадда къамаьл дир. «ГІа хьалхашна, ши гІа тІехьашна» яхача ший брошюра тІа цо яздьед: «Цу къьагъехьа съезде» — кцентрах делегатех волча цхьанноца сай хиина цхьа къамаьл даго цо деча Іелац оа», хахи. «Ма хала хьал эттад съезде сайн» — якаш кадар из сега. — «Ма чІогІа къизь къовсам ба, из цхьанне шоллагІчоа дукьал яр йола агитаци я, из хьадде йола полемика а, из новкъостий хина йиш йоаца гІулакх да! «Ма чІогІа ди-

на зІама а вай съездІа — жоп лора аз цунна. «Гучаньера, паргІата къовсам. Дагардараш віаши дийцар. Оттенкаш хьахилар. Группаш белгалъйьлар. Кулгаш хьалъайдий хьалхацка довлаІ — Иа хов сона. Из вахар да, из дац кхоачалуш доаца, сагота дола интеллигентски къамельлаш, иаха дош къовстадарца а доаццаш, дуаца кІордадарца чакхдовлаж.

Ца кхеташ сога а хьежаш, белаж увзар «центрерча» новкъосто. Оаза бийцар тайп-тайпара мотт бер.

Цу цитато хьахьокх Ильича вер-рига а.

Съезд йолаенича юкъье дика чІогІа са тьайца вар из… Лондоне кхы тІов хила йиш йоацаш сагота хилар из, віеаш а неб яцар, чІогІа са дуэр.

Пренеаз маяла корзагІвакина Владимир Ильича къамаьл дадаи — ше председатель хиларах тера чІогІа собарэ вар из, шийна дукьал волчунца цкьаькка а тайпа кийсло йоацар ловладацар. Плеханов кхы тайпа вар. Ше председатель дош волаш, цунна къьаста дезар доккха хьакъеа делгол шийна дукьал волчоа Іоттараш елген.

Дукха а дукхагІа бола делегаташ партена юкъе Бунда йола моттиг деша, Программах дола деша, «Искра» лостамех шоай бедараш лерхІера хьаьъехьа дукхха а дукхагІа бола делегаташ барта хиина бела а, бакьда съезд юкъе екхьнча хана коделар хьадда йола юкъ юкъейолар, съезд чекхйоалаш кхы а шерьелар из. Мадарра аьнча, болх цхьана бе йиш йоацача боакхкаш, новкъарле ела цІенхаштта барт эгІар ІІ-ча съезде, хІаьта а гучадаланза дар, из хьайлагІа Іайна доаллар. ХІаьта съезд гучавьа шин дакъаа екьаеннадр… Цу гІулакха чулоацама бар Ленина гонахьа хиина новкъостий принципашца цІенхашъагІа хилар, фуннагІа даь а уж чакхьаха гІерташ хилар, беррига практически бола уж принципаш чуйна хийийта гІертар: хІаьта вож группа обывательски уйлаш дукхагІа йолаш, компромиссаш йолаш, принципаш тІера бола безам болаш, лоархІаш хиларга хьежина сега тІехьа йолаш яр…

Съезд чакхьйлар. ЦК харжар Глебов, Клэр (Кржижановский), Курц (Ленгник).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КЪАХЬЕГАМХОЙ ОАРЦАГІБОАХАШ

Дикача къахьегама толамашка чакхдьаккхал Шелковской района «Путь к коммунизму» яхача колхоза къахьегамхоша пятилетка кхоалагІа юртбоахама шу. Планал а шера тІаийна хинача социалистически декхарел а дукха хІукхагІа я боахаю пачхахьалкхенга екха юртбоахама продукташ.

Юкъедахача пятилетка шиа шера колхозхоша тІаийна декхараш доккаий а бехктокхаме а да. Цудукха хІанзе а кІаболабаьб колхоза партнемо уж кхоачашхара къахьегамхой оарцагІбахара тІабелабаь массово-политически болх. Къьастта теркам тІабохийт коммунисташа гойтара агитацена. Цу лакъе хІаналехьа парка каратІаьннараш дукха да. Гойтара агитаце формаш дукха я боахаме: плакаташ, лозунгаш, витринаш, стендаш, кхьираш. Бетт-бетта хувц уж, боахама хьалхашка латтача декхарашка хьежжа.

Укх деношка къьастта хуцаденнал бригадин станашкарча, фермашкарча цІеча уголокий сибат. Хьалха йоккха, еза хиннача шитаншта, стендашта меттел къахьегамхой теркам тІаозаш, хоза къийчъаь йола хІгаараш оттаьй.

Колхоза гаража кеарча цІеча уголока сийрдача помещене техническа темаех йолча книжкай стена кийчъаьй. Стенда тІа доалл хоаз, зоккхача алапашца язъяь лозунг: «Механизатораш! ДикагІа пайда эца техниках». Укхаза технически плакаташ, хьалха латтача механизаторий цІераш, цар балха опыт ювцаш йола статьяи тІайола фотовитрина я.

Хая-ханнахьа хердайолх цІеча уголокера гойтарa агитаци, бакьъма керттера дешаш дувцаш хул из. Масала, гурахь дуа ялат дІадера балхаш дІалолъаелча цІеча уголоке а коа ара а хьалтеха хиннача лозунгаша, плакаташа, къахьегама листокаша ялат дІадера балхаш сихеи дикеи чакхдахара механизатораш тІахьехаш дар. Лозунгаша йоахар: «Новкъостий, колхозхой. Хий янналча кхашка мара ялхургзац вай ялат!» Цу боахама ялат кхедерашта дика хоа хиимах. Хий дехкача кхашкара хІара шера ялата лакха хьувкъам чувц цар.

ХІанз гурахь дийнача ялата подкормка еш ба механизатораш, язьба лаьтта оах, хІаьта минерални а органически а удобренеш еха кхашка. Боккхача лоархІаме я уж балхаш дика дар. Цу гІулакха трактористаш тІахьехаш да тракторни бригадашка хьалтеха доахка плакаташ. Масала, укх тайпара язьбь плакаташ тІа: «Механизатор! Лагакхоабаш хилалахь, хьай балха тІаьтта дикагІбола тІаьхьажам хьа сий долга», «Бокхамо ялат дукхагІа чуяхара гІулакх хІаране беча балхах тийша ва», иштта кхьираш.

Гойтара агитаце хьалха латтарий мугІараш шерду. Къьаста дика къахьег укх деношка тракториста В. Башерске, А. Демскава, З. Сладкова, В. Мартынове, кхыбараша. Зябь оахашие а, удобренеш кхашка арахухь цар.

Боахама рузкъа лораде, къахьегама дисциплина чІогІагІъе, къахьегама оасарле лакхъе механизаторш тІабехаш дола лозунгаш да укхаза.

Дика кийчъай гойтара агитаци мурий-товарни ферме а. В. И. Ленина вахарах, цун революционни гІулакхех, из ваьча денна сийна доаркаша тІаийначa социалистически декхарех дувцаш хІакаташ да. Наьха теркам тІаелаш да плакаташ тІа йола «Укх шера планал совгІа 430 тонна пачхахьалкхенга шура йохка декхараш тІаийцад ферма коллективо. Хьайбаш лелалераш, шоай дош кхоачашдара къовсам боаржаба» яха лозаш. Цу транспоранта кІал доалл пачхахьалкхенга планал совгІа ехка шура хІара кІирах дІатІаяхаю хьокхама Доска. ХІанзло 400 тоннага дІаккхачай планах совгІа хьалха шура.

Иштта дукха я ферме кхьайола гойтара материалаш а. Хьалха латтача доярка сийна хІара лекадах хьалъйиш къахьегама сийлен байракх, яхье лебкача доярка бюллетень, тІаийна социалистически декхараш кхоачашларах дувцаш йола графикаш, иштта кхьраш.

Гойтара агитаци кердаяккхара дукха хьа культура цІено, юртарча библиотека болхлоша. Из дош каст-каста колхоза партноме дуви. Цига оттаю лозунгий, призывий текст. ХІаьта колхоза художника гойтара агитаце художественно-графически балхаш кхоачашду.

Районе дикагІа бола боахам ба «Путь к коммунизму» яха колхоз. Пачхахьалкхен заданеш толамца кхоачашъяьй, хьайбашта шортта доакъар Іалашдьа, помещенеш кийчъьай, ялат дІалийнад. КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш ювцаш колхоза къахьегамхоша шоашта хьалхашка керда лакха декхараш тІаийцаду. ХьагІадоагІача шера укх шерачул дукха дукхагІа чувоц дехкІ цар юртбоахама культураш. ВІалла шекo дац цар шоай дош кхоачашдергхиларах. Тахан кхашка цар деш латта балхаш зезьа довргдац.

В. ЕРЁМИНА.

Грозненски № 3 йола ТЭЦ хьалъеш а болх бе йолайолийташ а хьинере декъа лоацаш хиннай Рибцева Вера Ивановна. Дина Іоманьй цо производство, химически цеха технологически режим. Цу станце хьалха латтачарех я из керте латта смена.

СУРТА ТІА: (аьрдахьара аьттехьа) смена начальник В. И. Рябцева, йоккхагІйола аппаратчик В. И. Соболь болх беш ба.

Д. Васильева сурт.

ХЬАЛХА ЛАТТА ЦЕХ

Дикача къахьегама толамашца чакхдоваккха пятилетка кхоалагІа шу «Красный молот» завода къахьегамхоша. КхоалагІча шера ялан 23 декабре кхоачашъяра яьржача социалистически яхьа инициатораш ба коммунист К. М. Шашко керте хаттача № 5 йолча цеха котельщикаш, электросварщикаш, токараш. Шоаш денна дош сийленца кхоачашдьа цар: хІанз пятилетка диъагІча шера чотах болх беш ба уж.

Къьастта белгала ба укх деношка коммунисташ. Беррига 115 ва уж цехе. Хьокхаме къахьегарах совгІа цар дика новкъостал ду парте боацарашта тІаийца заданеш ханнахьа кхоачашъяра.

№ 2 йолча цеха болхлоша социалистически яхье яьнай № 5 йолча цеха коллектив. Ер шу хІадаладелча гІоне хьалха латташ хьайоагІа № 5 йолча цеха коллектив. Болхлошта юкъе идейно-политически болх дика віашагІтехьаьйккхарах. Къахьегама толамаш дахарах «Завода дикагІйола цех» яха цІи еннай цуна.

Къьастта дика къахьег Ленински къахьегама вахте эттача коммунист Н. Г. Рыженков керте латтача коммунистически къахьегама бригада. Сменаи заданеш 170—180 процент кхоачашъю цо, хІаьта продукци технически болхлой тІаьхьожам боацаш арахец. Вуъ коммунистах латт бригада. Уж ба А. Саенко, Х. Хачукаев, И. Тихонович, Н. Рыженков. Царех хІаравар сайрийна дешаш шоай балха говзаш, теоретически знанеш лакхъеш ба, хьинаре дакъа лоац завода общественни вахаре а.

Цеха денна бехктокхаме, чоалхане заказ цар бригада кхоачашду. Масала, мекадьттен газеи сепараце аппарат хьие заказ кхьачар заводе. Из заказ кхоачашделга тІадилаар коммуниста Рыженкова бригадана. Каннахьеи дикеи бир цар из болх.

МоллагІа моашта тІабилла болх беррига низ дІалуш, гІулакхаца, дега йовхаяца кхоачашбу нах кийелу йайна шиъе! Царех ва коммунист Рыженков Николай а. Тъэо шу совгІа ха а я цо заводе къахьега. Из ха йоалхаш массехк говзал Іомаяьй цо. Болхлошта юкъе хоаш а сий деш а ва из. Ший балха опыт а говзал а камаьрша дІайовзийт цо къонача болхлошта.

Юкъхьанца цу цеха балха боагІаш дІакхаха говзаш йолаш хиннабац ни, Хачукаеи Тихоновичи. Рыженкова беррига дир къонача болхлошта котельщика професси кхарерзаяра. ХІаьта хІанз из професси Іомаярал совгІа электросварщика, газосварщика, токара говзалаш карарзаяь баьиаб уж цуя новкъосташа.

№ 5 йолча цеха продукца вай мехка меттел доазол арахьарча мехкашка а дика мах беш хоатташ я.

ХІана беррига низ тІабохийт цеха партийни организаце. Ixe шера плани ханал хьалха кхоачашъяра. В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тІаийца социалистически декхараш сийленца кхоачашдо дош деннад цеха коллективо.

Г. АЛХАЗОВ.

ДЕГ ТІА КУЛГ А ДЕХКАШ

Доахан чуоттаде цхьоггІа ца тоъар бальан доахан доккха ва хулаш латт Сунжерча «Восход» яхача колхоза.

160 Іатта лаьркІа хьалъельча укхзарча цхьан беза чу хІанз кхо бІаьсовгІа етт латт. Цох а хІана ца хулаш телятника чу Іаьеашта юкъе дехкад детта доахан.

Хьайба латта моттиг яье, гоття хулле моллаъ дика хьайба кхабарах цох кІеига шийда баргба.

ДІадахача шера укх ханна, шоай цу хана хиннача 150 Іаттагара яькхе хІара бетта 150 центнер шура дІалора укхаза пачхахьалкхена. ХІана кхо бІаьи новотягьел совгІа етт беллаше а бетта 60 центнер мара ийнаи цар дайтара толабенча шортта довгьаа доллакехьа.

Цу помещенешка цІена фо, кислород тоъаш доахана, Іадурша моттиг яц.

ХІанад из цига, малаз цу гІулакха бехк вар, хайна деший колхоза кулгалхошта ба хьагІадоагІаяга, шоашта хьайбай помещенеш тоъаргбоацилга?

— ГІиллоштъераша тешалир тхо, — яхаш дувш колхоза председателя Фераули Дударха Суламбека. — Дег тІа кулг а дехкаш массанахьа а хьайкадора цар хІанз тха [illegible] латта коровник доахан юха чудерадехь хьалъяь йисте ма йоаккхаргъя оаха, яхаш. Тхона хаьар уж иштта мара шоай деша лай боацаш бий…

Гуш ба председатель, колхозникашта укхазарча МСУ (колхозашка гІиллош я управлени) кулгалхоша баь бохам, деш латта зе. ДІадахача шера аьхан хьалъе йолаь коровник октябрь бетта йистейоаккхаргъя аьнналар цар помещени декабрь юкъе кхача беза, коровник [illegible] хІама ца хувцалуш латташ я.

Цу хьакъе къамаьл дир оаха МСУ начальникаца нов. Довенкоца, цо коровник хьалъеча прорабаца, хьэча специалисташца. ХІаране тайп-тайпара дувц цар.

Нов. Довенко цига вена дукха хали — сентябрь бетта.

— Со хьавенача хана ланлаш вера дешо цига. — Беза цо. — ХІана тхоа а ІотІабилааб, чухьа де дезача балхех дукхагІа дараш дай в дакъанад.

Харцлец начальник. Уйла тІаккхийтай цо цу коровника, хІаьта а пайда бий цун, колхоза доахан педача доахна чкъаьрий санна тоІаденна доахкаш хилча? Цига юкъ-юкъе вІеаргдукха кулг а тоххаш гІиллоштъераш леларах доаххана саьаргІатагІа хилад.

Производственно-технически отдела начальника Кенбас Виктор Митрофановича хьалъехкар тхога цига бале а бе беза а болх.

Деррига а цу коровникага дІадахийта дезар 33 эзар сом да. Цох хІанз дІалахийтар — 24 эзар сом. Бешта аьнча хІанчул тІехьагІа 9 эзар сома болх бе беза цига. ХІана тІаккхьара дош денад цар декабрь бовлехьа коровник йистейоаккхаргъяьна.

ХІаьта а прораб Подгорный Георгий Николаевич, кхьибараш тешаш баъ «лаккхехьарча» денна из дош кхоачашхургхилархь. Деррига а отделочни балхаш дайза да (эггара хадагІдараш), хьа маьера бокхи лек ба боттанза, дІа-хьа арашаелача асфальта пашкъаш да де дезаш… Дукха да хьона «дезараш».

— Тхо-м мерда шу хьатІаккхачалехь дала шег хьона, — Воах цар юкъера а, цу тІа хадаргдий из тІаьккха?

— ХІана хадац из?

— Тхо дІадахача цига монтажни балхаш де бакха безаш из бий МРО-ра болхлой. Цар шоаш вІадаьь гуча а балийтабац, электрически свет йиллай оаха кхы уж хьа на в баьхка.

Вешта аьнча цу гІулакха бехке мел волчунга цІенкашта а хоадам болаш дош ала деза дІ хьатІаттад. ХІанз мара гІа баихха, низ бола мара па йоллениача колхоза хула ва тоххаргдар малав?

А. ЗИМАРИН.

Сунженски редакце болхло.

М. ЗАНГИЕВ,

тха сейнер.

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Пятилетка кхоалагІа шу лакхача къахьегама толамашца чакхдаьккхад А. Шерипова цІерагІча Грозненски Нефтемаслозавода коллективо. Продукцена реализаци ера шера план ханал хьалха, 18 декабре, кхоачашъяьй цо. Укх юкъедахача деношка планал совгІа дІайохьийтаргъя пятай маррагаш тоннаш мехкадьтта продукци. Электроэнерги, мехкадьтта продукташ, бедал, Іа хкеарах укх шера дукхьала цхьайтта бетта планагІа дьрхІечургІа совгІа пачхахьалкхена бІаь найна 238 эзар сом да. Социалистически яхье хьалхара моттиг дІа ца доцаш хьайоагІа укх шера Липерт Юрийи Чебисов Бориси керте латтача шин цеха коллективаш. Укх бетта хьалхарча деношка кхоачашъяьй цар шера план.

И. ЕПИФАНОВА,

А. Шерипова цІерагІча Грозненски нефтемаслозаводе экономически отдела экономист.

КХАШ ДИКА КИЙЧДИР

Республика боахамашка чакхдьякхад гуйран балхаш. Укх шера даьрий а тІадоагІача шера де дезарий а уйла е еза хІанз. Къьастта бехктокхаме гІулакх да 1969 шера хьувкъама дика ламд йоллар.

6500 гектар оаха лаьтта да боахама. Цох гурахьа дувча ялата лаьрхІар 2600 гектар дар, хІаьта оаха 200 гектар совгІа дийра из ялат. Белгалдаккха деза из оаха ший тайпара дІадер. Масала, дукха дайнад сова кхьидолча боахамашка гурахь дув ялат гуйра кхоахачаа дІалуш. Гуйра дукхагІа дІа ме' йода догІа дукхагІа деях, дикагІа хьатІадеал ялат, оал. Укх шера мо мара догІа ца деддар гуйре йоагІе шоашта хургдар-м хан дари. ХІаьта хургдар ма! да: ма диллалеха дехьача лаьттагІа ялат хьатІадаргдац, мел дикача-м хІаьта а дарг кийчд из. Оаха кхыча тайпара дІадийр из. Гуйран хьалхара догІа делхашие кхьидолча балхаш юкъах а дитта ялат дІадера тІабахийтар беррига низ. Лоацача хана кхоачашдир болхлоша из гІулакх. ХІанз хьатІадаьнна латт из, лоаи шелаш ноабъа яц цунна. Ала деза из ялат лІаийна лаьтта тоъаш болаш удобренеш еха, хоагІача тайпара кІоарка аьха хилар. Цудукхь бІарг белабу тха кхай тІарча сурто: нийсача мугІарех хьатІадаьнна латт бьешера ялат.

Дукха хІама ца эшаш кхо эзар гектар я тха эзбь. Из майда аьха баьнаб механизатораш дуга дІаде лаьрхІа 200 гектар мара ца иташ.

Болхлошта аттагІа хургдолча тайпара віаштІехьдьякхар совхоза специалисташа из гІулакх. Масала, дІадахача шерашка хІара отделене шеший лаьтта сахар. Еха а йоханза а, мех йола тракторашк ара йоахар кхай тІа. КІезига болх бича дукха хь йоаккхар тракторашта еза хатташ, хІаьта дикагІа техника йолча отделене сиха аьха доаккхар шоай лаьтта, вожаш тІехьахьсар. Иштта хургдеацаш механизированни бригада. ВІашагІъеллар оаха а кхьидолча боахамашта а Іаха оаха. 15—16 трактор я цу бригаде. Кха агрегат тоеш кхьача балхах мукъа бела механизатораш бар, цудукха болх сиха лехар. Из бальан долаш сихха аьха даьлар тха ерригача отделене лаьтташ. Кхьидола балхашде, мукъайола техника тове дукха механизатораш мукъабаьлар цу гІулакхо.

Кхаш да удобренеш яхкарга хьежжа мара хьувкъам хургбоацилга. Из болх беш ба тха болхлой хІанз. Мишта тове оаха удобренеш кхашка луйна безам ба са. ДІадахача шерашка юкъе тайсар кхай тІа органически удобренеш. Мотта хургда, пох чІогІа пайда хул аьна. Хилац. Цкъа-аале, кхо арахьухьаш бола тракторашмашинаш, хафетаж, кхьдал гІолла шоахка кхай тІа кьача яІара тове езаш хулар, шоалагІа-даде кущахаех дІа а хьа а тесса кхо гІерадайя уллаш хулар.

Кхьча тайпара дир из гІулакх укх шера. Август бутт чакхбоалалше делаелар тхо кхашка кхо дехка. ЛьаьрхІа механизированни отряд віашагІьеллар совхозе удобренеш дІакхахьа. Ноябрь бутт бовлехьа 9000 тонн кхо ара ваза баьлар къахьеганхой. Кхоъ ферма цІеи а хь йикьагІьар цІенъеш ба уж хІанз. Декабрь бутт чакхбалалехьа тхоай мел долча лаьтта удобренеш ехка даргда тхо. Таразаца увзаш, хІара гектара цхьайолча участкашка 50 тонн, вокхазахь 25 — 35 тонн дІакхоачийташ дехк тха механизаторашка кхо.

Из бехктокхаме болх дика чакхбаккхара тха къахьегамхой шоаш кхоа ца бен болх бен ба. Дийнахьара норма массехка а 160—170 проценте кхоачашъю Баскаева, Сидорова, Сердобинцева, кхычар.

Иштта кийчо еш ба тха совхоз 1969 шера лакха хьувкъам кхебара. ХІанз дуга дІаде лаьрхІа майда оахаш ба механизатораш.

Я. БЕЛАШОВ,

Гудермесски района «Гудермесски» совхоза директор.

«СЕРДАЛО»
2-гІа оагІ, 24 декабрь, 1968 шу.

КАГИРХОЙ ДОТТАГІА

— Сай ма віаштІехьдаргйий хац сона,— йоахар шу хьалхагІа къонача агронома комсомольца Зурмаев Вахас, «Ермоловский» совхоза парткома секретара шийга политинформатор хила веза хьо аьлча, — опыт ца хилча, безам хиннабар аьнна пайда мичаб.

ВІаштІехьдаргхиларах дег тешадир цуна: безам знанеш хилча опыт хьахургья.

Иштта хьахилар Вахий керда декхар — дуйен халкъашта юкъера событеш йовзийтиага. Беседашта ше кийчлуча хана комсомольца Зурмаева каст-каста газеташ тІарен журналаш тІарен хІамаш хьатІаьзлу. Дуйен халкъашта юкъерча событей ший тайпара хроника лелаю цо. ЦаІ чакхъяьнначул тІехьагІа шолла гІча беседага кхоачача юкъа дукха материалаш вІашагІкхет къонача политинформатора.

Цхьа ха аьлча тоъал дика опыт Іайра. ХІанз Зурмаев Вахас ший беседа мишта вІаштІехьйовиххь аьлча, це моллагІча кхыча мехка хиннача хІамах лаьца наха хоам бах ца Іеш, дІахойт вай халкъо. Коммунистически парте, Советски правительства из гІулакх мишта лоархІ, юххера а царех фу хила тарлу. Цу тайпарча беседага кийчвала гІертаЩ даим ший знанеш лакхъю политинформатора. Ший беседаш яра дукха хІамах коравдагІа цунна укх тІеххьарча шера ше яздайтача «Къона коммунист», «Агитатора блокнот» яхача журналаш тІара, «Грозненский рабочий» тІара, кхыча изданеш тІара.

Дукхагіча дакъе ХьайбаЩ лелдераштен механизаторашнен юкъе ю це беседаш кІирапна цкъалза. Кхы кІезигагІа а мегаргъяц аьнна хет цунна. Цкъаза событеш сов сиха дегІаухаш хиларах йилла ха хьатІахьачарга хьежаш вагІа йиш мича хул. Хьайна «диллача денга» хьежаш вагІаргвий хьо, нагахьа саьна Москве парте Центральни Комитета Пленум хиннаяле, Советски парламенто ший болх дІаболабьбале?

— Эттара чІоагІагІа дола къанеаман денна хьалхашка уттача дешнех хул тха цкъаза, — цхьабакъ да, къувсаргдар къийса даьнначул тІахьагІа, оаха, юххера а, кийса соция тІаьа, — йоах Вахас.

Бакъда, цига боккхача лоархІаме за политинформатора Зурмаев Вахас беседа еча хана пайда эцаш йола метод. Дукхагіча даькъе совхоза белхлошта моллагІча событеех дІадувц цо кийча текст ца а еЩаш. Цо новкъостал ду ладувгІарашцара дика бувзамаш чІоагІдара, хІаьта долче, хІара беседа эффектность лакхъю.

Ший беседашка комсомольски тема шерра юац комсомольца Зурмаева. Ер шу доладеннача юкъе чІоагІа сагатдеш вар из Ленински комсомола сийна яке шера плана задонеш ханал хьалха кхоачашъяра социалистически ахь йоаржае аьнна йола производственно-товарни контора комсомольцийн кагирхойн патристически инициатива хьалладара. Кхы год ца деш цІаьхха ше беседа еча хана цу хьахьехьа дийцар цо совхоза кагирхошта. Из событе къастта чІоагІа теркалйир совхоза кагирхоша, хІана аьлча ПТБ-ан Грозненски района «Ермоловский» совхозен коллективашта юкъе шефски бувзамаш тессаденнад. Зурмаев Вахий информаци чакхъяьнначул тІехьагІа цхьоалагІча отделение комсомольцашен кагирхошен гучакьара къамаьлаш доладир комсомола юбилейна шоаш дикача совгІаташца накъабаха низкхоачаргболаш хиларах. Беседе дІаколаденна къамаьл хьайийллача комсомольски собране дІахо дийхар. Цигга чІоагІйир «Пятилетка ударни отрядаш» яла цІи тиллийта бокъо яккхар хуьа лелаеча аьа юкъеяха комсомольско-кагирхой йц коллектив.

Политинформатора ший балха тІа кхетамца пайда эц Куларь яхача юрта турпала тралицеех. Граждански тІема шерашка, Советски ІаьІала карагІдаьннараш лораеча хана, къонахчьа тІех хидар цу юрта бахача наьха. Цар турпалах малха леаттара юрта Совет чуйолча цІеноех хьалтехад мемориальни доска. Дукха ха йоацаш, беседа чакхъяьнначул тІехьагІа. Вахас хІанз дийна вола цу событешка лакъа лоапаш хинна цІе партизан Дербиццев Даки волча бигар ладувгІараш. Саррахьа дукха хьаьший безаме тІаннйпар къахьнача Дакe, цул тІехьагІа дІаколадедар дукха хІамаш дагадохийташ дола цу гаьнна тІехьашкахьа дисача денаех. Кулерча хІанзарча тІехьено хьалха хиннна тІема тралицеш лархІарах дола къамаьл.

Бахъдар аьлча, ше мел еча беседашка политинформатор Зурмаев тар ма лу дукхагІа дувца гІерт совхоза сагатагІа лолча гІулакхех. ХІанз укх сахьата рентабельни бокхам бац «Ермоловский» совхоз. Доккхий дар соахка хинна зенаш. Цудухьа экономически темаех лаьца ше къамаьл деча хана агронома Зурмаева массаза а дувц къахьегама толашагІа йолча приемах, ахча, материалаш кхоярах, производства резерваш хьагучаяха гІерт из. ХІаьта цу тайпара резерваш совхозе йолаш я. Цу хьахьехьа дог тешадою дувц. оалан лелаеча птичница Н. Олюнина, доярка комсомолка Кадырова Яхий, механизаторий В. Арсамаковий А. Логиевен, кхыча балха результаташа. Дог тешадеш йола приемаш, цифраш а кхувлаш еча цу тайпарча беседаша совхоза болхлошка уйла яйт шоай балха меттиге, бонтале, ферме фу дича фу хургла. Хьаэпаргба вай, масала, комсомольца-тракториста Зельмуханов Леций болх, Говзача механизатора А. Логиева балха опыт лаьрхІа Іома а яь, цуп приемаш ший балха юкъехкахьа волавелар из. Цудухьа хІанз лархІа а воагІаш совхоза дикагІа болча механизаторех цаІ лоархІаш ва из. Ший беседаша пайда дулга иштта вІаштІехьдоах политинформатора Зурмаев Вахас. Информатор волаш шера болх бьча Вахий дог тийшар ший общественни декхар лоархІаме хиларах. Цо кхетадир, долла хІама деша, ха, хьажа сага вІаштІехьа ца довлаш хилар. Цхьавар шийна дулг-кара вийсленначох кходчамбеш а хул. Цудухьа, вахара опыт, ше хьехавий знанеш даим Іома а еш, беседа тематика шерье, хьаухача дуйхача тайп-тайпарча информацеха юкъера парех хІаранена производственни, общественни гІулакхашта, общеобразовательнии культурни бовзам лакхбара хилакза дергдоаца хІамаш хьахержара новкъостал де гІерт Зурмаев.

А. ПЕНЬКОВ.

ЛАЬТТА КАМАЬРША ДА

Доккхий социалистически декхараш тІанйца къахьийгача Шаьла района, «Южный» совхоза къахьегамхоша башха дика толамаш даьхад пятилетка кхоалагІча шера. Паччахьалкхенга планах доагІачул совгІа итташ тоннаш алат, шекара свекла, сом бехкаб цар.

Совхоза керттера дакъа да сомий бешамаш лелаяр. Из дакъа массаза а рентабельни да укхаза. Масала, укх шера планах паччахьалкхенга пхи бІаь тонн сом бокха декхарийла яр совхоза, цхьабакъда сомий бешамаш лелаераша дика къахьегарах, совхоза торо хиннай Даьненга планах боагІачул совгІа цкк бІаь тонн сом бокха.

Дукха ба совхоза лакха говзал йола бешамаш лелераш. Укх шера хІара гектара тІара 76 центнер сом кхебаьб, масала Каримова Маржана, 72 центнер сом чубенаб Умарова Солдата звеноша. Царел дукха тІехьайисаяи Обругова Марета звено а. ХІара гектара тІара 66 центнер сом баьккхаб цо. ХІаьта уж хьокхамаш, планаш меттех, тІанйца хиннача социалистически декхарех а тІех да.

— Мишта віаштІехьдаьннад шун цу тайпара толамаш даха? — хоттаз звеньевая йолча Каримова Маржанага. — Сом тунйца боаллаие а дІаделаду оалх хургбоача хьувзьаша кийчо яра баллаш, — жоп лу цо, — Гаьнашта юкъера йовкъаш оах. Цо торо хулийт лаьттах хий дикагІа чудолийта, оасара баьцаш дІаяха. Эшшача минеральни удобренешца подкормка ю. ВІаьстая юхьен гурахьи — шоаза хий дула оаха бешамашка. Ханнахьа химически обработка югаьнашта.

Божкхача лоархІаме да сомий бешамаш шерьар а. ХІана керда боалий беш йогІаш ба совхоза дикагІа бола бешамаш лелаераш Межидов Арсбик, Исраилов Салауди, кхыбараш.

Во хиханзар укх шера совхоза алат, цхьабакъда, из кхы а дикагІа хила йиш йолаш дар. Лаьтта лелдара культура йоагІача тайпара лакха хилча хьувкъа йиш йолча тайпара дика хьувхьаннар юртбоахама культураш. Цун керттера бахьан дар боахаме минеральнии органически удобренеех бизза пайда ца эцар. ХІаьта хоьш да КПСС ЦК октябрьски Пленуме белгалдаьча тайпара тІакхетача хьувкъамаш а удобренеех кийса пайда эцараш керттера. ДІадахача шера минеральни удобренешца подкормка мера хьанер совхоза кхаш лелалераша.

ХІана гІулакх органьнехад. Укх шера 320 гектара тІа гуранза алат дІалувш тІех дикача фуца дІадийра, хІара гектара тІа гранулированни суперфосфата 50 килограмм а кхоачайташ. ХІаьта алат урагІие лааргІиех дийхад.

— Из бахьан долаш, — йоах совхоза керттерча агронома Р. Ахъядова, — тІадоагІача шера хІара гектара тІара 30 центнер алат чуда торо хургья тха, хІаьта хий дехкача 60 гектарах хІаране тІара — 40 центнер. Цу тайпара лакха хьувкъам кхебара леаттабу къовсам чакхбаьннабац хІана а. БІаьсти деррига кхай тІа аммиачни селитраца подкормка ергья оаха. Хоаш ма дарра, алата лаларaш, вене садсаха хІамаш латарах а дикка эшалу хьувкъам. ХІаьта укх шера цу гІулакхе дика кийчо яьй оаха — шортта йолаш я гербицидаш.

ХІана деш долча балхашка хьежача ха йиш я, тІадоагІача шера тІакийнача лакхача социалистически декхарашка хьоша, юртбоахама культураш хьувкъаяра механизатораш, специалисташ шоай низ кхобеш боалача.

М. РАЦИЕВ.

МОСКВА. Ер бурт даьккхад дукха ха йоацаш СССР ВДНХ-е хьайхилцача. «Ивановски текстильщикаш — пхе шера план хана хьалха кхоачашъяр дукха лоаттабеча къовсамо» яхача выставке. Укхаза йиш хургья керда оборудованиеш хьажа, производственни процессашта автоматизаци механизаци мишта ю ха.

СУРТА ТІА: утка хкаш пневматически продвадка а йолаш йолча, М. В. Фрунзе цІерагІча Шуйски машинаш еча заводе хьаьлча а кІадай промышленносте Ивановски Іилма-тохкама институто кийчъяьча а «ПТ 175-1» яхача чІий боацача ткацки станокага хьежаш ба чубаьхна нах. Цу тайпарча станко торо хулийт ерригача ткацки производстве къахьегама оасарле 18—20 процент лакхъе. Цхьан станока тІа хьаду кІадаш шоаза дукхагІа хул. Цхьан станока лоархІаш хула экономически пайда шера 800 сом да.

Н. Кулешова сурт.
ТАСС фотохроника.

АХ БУТТ ХЬАПХА

Пятилетка кхоалагІча шера къастта дика къахьегарах «Грознефтехиммашзаводы» объединене предприятешта юкъе белгалаьннав а Новогрозненски механиками чакхдоахача завода коллектив. Продукцена реализаци яра шера план 15-ча декабрей валлаши товарни продукци арадецара план 16-ча декабрей кхоачашъяьй цо. Укх йисача хоьа пятилетка дикьалагІча шера чотах арахецаргья иттаж эзарашта тайпаш мехкдаьтта продукци. Арахецача продукцена дІабоал мах лохбарах, бедал, электроэнерги, реагенташ, мехкдаьтта кхийола продукташ кхоярах укх шера паччахьалкхенна планал совгІа баь пайда 732 эзар сом да. Уж толамаш доалача къастта дика къахьийгад И. В. Пугачевий, П. Румянцевий херте латтача цхьоалагІчен йиъалагІчен цехий коллективаша. Бутт гаргга ха а цар тІадоагІача шера чотах къахьега.

Л. БАГРИНЦЕВА.

Новогрозненски мехкаьтта чакхдеахача завода плановен отдела экономист.

1969 шера чотах

Ленинкаш къахьегама вахта яттача «Грознефть» объединене автобазай коллективо дика къахьегама толамаш дах.

Шера план хана хьалха кхоачаш а яь хІана тІадоагІача шера чотах къахьегаш ба автобазай болхлой. Ер шу чакхдалалехьа планал совгІа дІакъерба 70 эзар тонн муж, хІаьта шера паччахьалкхенна бе лерхІа пайда 212 эзар сом да. Къастта дика къахьег шофераша А. Казулина, С. Амаева, А. Чамурзиева, ремонтникаша В. Назварова, С. Старова, кхыбараша.

КарагІдаьннача хоачайбеш автобаза коллективо. Доаха къахьегама толамаш кхы а лакхдеш, пхе шера план 1970 шера 7-ча ноябре кхоачаш ье лерхІ цар.

А. ГАВРИЛОВ.

ЛОАРХІАМЕРЧА ДЕШАЕХ ЛАЬЦА

Укх деношка Нохч-ГІалгІай облсофпрофа аргІанара ялхлагІа пленум хилар. Цига дийцар шик дош: КПСС ЦК октябрьски Пленума решенеш кхоачашъяра профсоюзни организацешта хьалхашка латта декхараш, керда техникен Іилмана карагІдийнари республика халхьа боахаме юкъехкухьача профсоюзни организацеша лоапа дакъех.

Хьалхарча дешах доклад йир облсофпрофа председателя С. С. Сидельникова. Цо белгалдаьккхар дІахойоача хана юртбоахам догІабоалабара профсоюзни организацей мел лоархІам ба, царна хьалхашка латта декхараш. Пренеех къамаьлаш дир юртбоахама продукташ кийчъяра болхлойн гІулакхерча паьхен профсоюза обкома председатела В. И. Марченкос, Ассински яхача сомий баьцадараши кхедеча совхоза рабкома председатела В. Т. Немцова, Грозненски шурий совхоза шоллагІча отделене управляюще Х. С. Бахашева, юртбоахама электрофикаци яра волча «Грозэнерго» управляюще заместитела Б. И. Рудинниа, госбанка республикански контора управляюще А. В. Драгалова, Грозненски № 1 йолча горбыткомбината директора И. В. Григорьева, «Старгрознефть» НПУ начальника заместитела К. П. Петрова.

Докладчика а пренеех къамаьлаш даьраша яр белгалдаьккхар республикера профсоюзни организацеш совхозийн колхозийн экономика кІоаргагІа йовза гІертина, социалистически ахь дика вІаштІехьйоакхаита, коммунистически къахьегама сийлен цІи яккхара лоаттабеча къовсаме новкъостал делга, В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийленца накъадахара боли дика вІаштІехьбоаккхийта. Профсоюзни организацеша цу балха юкъе хьинаре дайза лоавш хиларах дукха масалаш доаладир. Цар дийцар Грозненски шурий совхоза № 3 йолча баьцадаарийи сомийн совхоза, «Терский», «Красноармейский», «Советская Россия» яхача, кхыча совхозий рабочкомий дикача балха.

Цхьабакъда, массанахьа а дац гІулакхаш мишта. Дукхача профсоюзни комитеташа юртбоалам догІабоалабара къахьегамхой боагІача тайпара сарцагІбахац, бизза пайда эцац колхозни-совхозни производства резервех. Социалистически ахь шерагІа йоаржаяра дика терко яц.

Цхьайолча совхозашка, колхозашка шу доалалуча хана тІаяйца социалистически декхараш мишта кхоачашду хьожаш итогаш яц. Масала, Шалински совхозе укх шера хьалхарча 9 бетта цІакха а хьежабац декхараш мишта кхоачашду.

ШоллагІча дешах лаьца доклад йир облсофпрофа секретара П. Е. Селицкe. Докладчика белгалдаьккхар промышленностей республика юртбоахамей керда техника, дикагІйола технологи юкъекхухьача профсоюзни организацеша дизза дакъа лаьца хилар.

Толамца кхоачашъеш я керда техникен дикагІйола технологи производства юкъеяхьара план, масала, «Грознефть» объединене лаьттан кІалха ремонт еча юкъедиххьад мехкдаьттохой болх аттача боаккхаш дола автоматически дІоагІаш, керда механизмаш, скважинашта управлени еча телемеханизаци яьй, автоматизаци яьй компрессорни, насосни, замерни пунктаща. В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хьалъяьй дизельни довгора карбамидни депарафинизаци яра лаьрхІа керда установка, ше процесс толамца хараерзаеш а крекинг-завода № 43—1 йолча установке а. «Красный молот» заводе арахийцай керда цементировочни, фонтанни арматурах агрегат. ХІаьта «Электроприбор» яхача заводе арахеча йолаьй электрически аппараташ. Цу даькъе дукха балхаш лаьд промышленносте Назрановски «Электроинструменте», Шаьларча «Пишемаше», консервни заводашка, локомотивни депошка, кхыча предприятешка.

Промышленноста предприятешта, юртбоахама дукха новкъостал ду технически прогресс яра Іилма-тохкама общества. Цига болх беш ва 14 эзар совгІа Іилманен производстван болхо. Царна новкъостал ду 46 общественни конструкторски бюрос, 144 экономически анализа бюроси группашей, 760 творчески бригадаши, кхычар. Духхьал укх шера Іилма-тохкама общества кийчъяь рекомендацеш эзар совгІа я, хІаьта производстве ергаяккхара кийчъяьраш 500 совгІа я. Царна юкъе я обеални турбанга сварка яра лаьрхІа йола мероприяти, Грозненски химически комбинате ян. Шумовске, Брука, Бородина, кхычар еннача предложенеша торо хилийтар полиэтилена дикал лакхъе. Грозненски ацетонови заводе нев. Конденсаце кулгал а деш кийчбир В-12 яха витамин арахецара керда метод. Грозберча № 4 йолча маькха заводе дукхагІа низ бола керда пиши оттаьй, хІаьта республикерча 17 совхозе алат механизированни хьесаце шендара йола установкаш оттаьй. НТО организацеша хьинаре дакъа лаьцад Ерригсоюзни конкурсашка, цуи членаш дикагІйола опыт йовзара баха хиннаб Ростове, Ленинграде, Киеве, Куйбышеве, Баку, кхыча городашка.

Профсоюзни организацеша предприятей кулгалхошца цхьана дикка тоабаьб технически пропаганда яра болх. Из гІулакх дика латт «Красный молот» заводе, «Октябрьнефть» НПУ, «Сунжанефть» НПУ, химически комбинате, локомотивни вагонни депошка.

Технически прогресс яра доккха дакъа лоац республикерча рационализатораша. Укх пятилетка шерашка цар кийчъяьй 48,5 эзар рационализаторски предложени, царех производствана юкъейихьача 30 эзар предложено паччахьалкхенна баьйна 18 миллион сом да. ДикагІйолча рационализаторий коллективех лоархІаш я «Старогрознефть» НПУ ВОИР Совет, цига хІара кхоалагІвар рационализатор ва. В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийленца накъабайара республикерча рационализатораша лаьрхІад пхе шера паччахьалкхенна 27 миллион сом пайда бергбола предложени производства юкъеяха.

Цхьабакъда республикерча профсоюзни организаце, Іилма-тохкама общества, рационализаторийи изобретателийи общества балха юкъе цІенхаштта кхоачамбоацараш доле меттигаш а я. Профсоюзни организацеша технически прогресса йоагІача хьисапе йоакхо ца ярах ерригача рационализаторски предложенеех 35 процент производствана юкъе ца хьош юс хІара шера. Къастта ше лех ца болх дулла комбинате, ..тейно-механически заводе, Грозненски горпищекомбинате, кхыча организацешка.

Производстве кердадараш юкъехкахьара шоаш беча балхех лаьца къамаьл дир Къилбаседа-Кавказа Іилма-тохкама института директора заместитела нох. Уманеке, рационализаторийи изобретателийи областной Совета председатела нох. Побликова. Цар а пренашка кхы къамаьлаш деараша а белгалдаьккхар мийслу халонаш, кхоачамбоацараш, хьалхашка латта декхараш.

Шаккхе дешах лаьца облсофпрофа пленумо боагІаш бола сопац бир.

Пленума балха юкъе дакъа лаьцар КПСС Нохч-ГІалгІай обкома бюро члена нох. О. С. Беляева.

С. ЧУХАРЕНКО.

«Грозпромстрой» треста СМУ-4 бригадаштеи участкаштеи юкъе аьржача социалистически ахьe укх шера хьалхе латт В. К. Каменчук херте лаьтта № 2 йолча гІишлой участка коллектив. Цхьа бутт дІабахийтабац цо беттa план тІехкхоачаш ца еш. ХІана участка гІишлошъераша хьалду г. Грозне 65 квартира йола цІеноп. ТІанйцача социалистически декхарех уж цІенош хьалдаь даха деза ер бутт бовча деношка. ХІана отделочни балхаш чакхдоьлаш латт цига.

ХІара сменагІа нормаш 125—130 процент кхоачашъеш къахьег гІишлошъераша А. Серова, М. Бибикова, А. Яковенкос, И. Никишина, кхычар.

СУРТА ТІА: болх беш я штукатур М. Бибикова.

И. Пинова сурт.

МЕХКДАЬТТА ТАХКАРА КЕРДА МЕТОД

Сейсмически лаьтта вгарах халкъа боахаме пайда яц хІана, вешта аьлча вай дувцар да искусственни лаьтта оагадар. Цу метода керттердар да 100—150 метр кІоарга лаьттан кІала эккхам хилийтар. Из бахьан долаш зІамигга хоаш аг лаьтта, аьгача лаьтта талгІеш кІоаргга лаьттах Іочуйоях, дукхал тайп-тайпара тІоанаш а кийслуш цул тІехьагІа юла урагІа йоагІа уж. Цар теха сигналаш лаьрхІа йолча приборана хьа а нйеш, сейсмически станце дІаlаьмю. Цу йоазонах хов специалисташта шоаш техкаш йолча районе мехкдаьттен гаш доал далл. Цу кердача метода лехьа къахьегилга дІадаьккхад, тохкама бурув тохача чІоагІа пайда баьй.

Чоалханерча Нохч-ГІалгІайчен мехкдаьтта доалача районе сейсмо-тохкамаш дар чІоагІа лоархІаме хинналга хьахьекхад. Дизача шера сейсмически парте беча балхага дІадодар цхьаь скважинаца бурув тохарга дІадодачох 20—30 процент мара дац. Вай геофизикаша беча балхо къаьгга хьахьекхад из метод мехкдаьтта доалла моттиг тахкара эттара толашагІа йолчарех цаІ хилар. ХІанз дукхача майдашка, хьалха сейсмически тохкамаш даьча моттигашка, бурув детташ да. Брагуне, малгбузехьарча Гудермесе, Ястребиние, кхыча моттигашка даьча сейсмически тохкамаша къаьгга хьахьекхад сейсмически тохкамаша мехкдаьтта доалла моттиг мийса йовзийташ хилар.

СССР мехкдаьтта доаккхача промышленноста Министерства экономически совет хилар 19 декабре город Грозне. Цига дакъа лоацаш бар вай республика, Азербайджана, Башкире, Украина, вай мехкарча кхыча районий специалисташ. Цу совете дийца керттера хош сейсмически тохкамаш делга дар. Цу даькъе шоай балха опытах лаьца къамаьл дир «Грознефтегеофизика» треста камеральни парте начальника З. С. Вацалевске, кхычар. Цахо сейсмически тохкамаш дара лаьрхІа йола мероприятеш белгалъяьхар цига.

А. ЧЕБУШЕВ.

Юртбоахама продукташ яхара пхе шера план кхоачашъяра доккхий декхараш тІанйцадар ер шу доалалуш Урус-Мартана района Мичурина цІерагІча совхоза къахьегамхоша. Доккхий декхараш тІанйцад совхоза хьайбаш лелдераша а.

ЧІоагІа къовсам лоаттабу совхозе хІанз уж кхоачашдара. Укх шера планах паччахьалкхенга 760 тонн шура йоахка езаш бар совхоза хьайбаш лелдераш. Из гІулакх дика латт, хІанз. ХІара дийнахьи буса шин тонн гаргга шура дІалу совхозо. Цудухьа тешаме ала йиш я шура дІалелара шера план ханал хьалха кхоачашъергхилар.

ХЬАЙБАЙ ПРОДУКТАШ АЛСАМЪЮВЛ

Хьайбай продукташ дукхагІа яхара боккхача лоархІаме хилар соахка гурахьи укх шера бІаьстен мошача доакъара йийнача культурах алхан замалахь кхетамца пайда эцар. Ерригача совхозе дика вІаштІехьдаьккхадар мошача конвейер тІа доахан доажадар. Къона хьайбаш аькхи лоаман даьгІенашка дажа дІадехкар, хІаьта детта доахан фермашка юхедитар.

Іан кийчо дика яьй совхозе. Кхоачам хилиал гІожен мошен доакъар Іалашдаьд. Мел эша концентраташ йолаш я. Доакъар кийчдеча хьинаре дакъа лаьцар фермай хьайбаш лелдераша. Механизаторашца цхьана сарцагІбаьннабар уж цу гІулакха.

Шура яккхара совхоза фермашта юкъе къаьстта дикагІа лоархІаш я шоллагІча отделене шурий-товарни ферма. Паччахьалкхенга шура йохкара шера план кхойтталагІа ноябрь тІаккхоачаш кхоачашъяьй ферма коллективо. Планал совгІа паччахьалкхен пунктшка дІачуеннай ткъаь шиъ тонн шура. Шу чакхдалалехьа кхы а ткъо тонн шура йоахка дерхІ ферма хьайбаш лелдераша.

НийсагІа октябрь тІаккхоачаш чусоцадаьв укхаза — хьайбаш хьайбаш дажа дІалекхача ханачул кІезигагІа йоаних хІанз шура. Чусоцадале хьалха цхьан декадах 8567 килограмм шура йоаккхар ферме, хІанз 7658 килограмм йоаххх, цхьабакъда хьайбай продуктивность лохъенний ала йиш яц, хІана аьлча дийнахьи буси Іаттагара йоаккха шура кІезигьенний. Вокъдо, ферме ерригa йоаккха шура лохъенний дакка деаденна доахан ца деттаи дикарах.

БІубешка къахьегача хьайбаш лелдерашта юкъе хІара денна керда турпалаш гучабувл. Къаьстта лакхара толамаш даьхад доярчаша Дахтаева Халанатус, Умарова Надиста. Ер шу долалуш хІара кхоабача Іаттагара 1800 килограмм шура яккха социалистически декхараш тІанйцадар доярхаша. ХІаьта цар хІаране хІанзале 1949—1920 килограмм шура яьккхай.

Іа хьайбаш лелдерашта бехктохкаме ха я. Ахкан замалахь мошача доакъар тІа даьжача хьайбай шура лоха ца дилйита дукха доакъар, къахьегам дІабахийта беза. Из дика кхетаду укхаза. Хьайбашта Іай шийла хургйоацаш дика ремонт яьй помещенешта. Шортта доакъар хьатІаьзад фермана юхе. ДІадахача Іай кхыча боахамашкара кийде дийнар доакъар. Цудухьа укх шера уж кхоачамбоацараш ца нийсдалийта 390 тонн дика йол, 3100 тонн силос, кхачам хилиал ча Іалашдаьй. Доакъар кхойбеш, ца деш дІаухийт. Шурий мал лакхъергбоацаш ферме ца эша нах мукъабалийтаб.

Дукха новкъарлеаш нийслу шура яккхара юххьанца хьайбаш чусовцалича. Из нийсделар укхаза а. Хьалхарча денош кІезигьенаяр ферме дийнахьи буса йоаккха шура. Хьайбаш лелдераша сиха нийсдир гІулакх. ХІанз дІадахача шера укх хана йоаккхаш хиннначул дукхагІа шура йоаллах. 1967 шера 1-ча декабре йоаккхаш хиннначунца нийсдича хІара кхоабачча Іаттагара укх шера 1 декабре 210 килограмм дукхагІа шура яьккхай доярхаша.

Пятилетка кхоалагІча шера хьайбай продукташ дукхагІа яхара социалистически ахь дерзай доаркашта юкъе.

ХІара кхоабача Іаттагара 1800 килограмм шура яккха социалистически декхараш тІанйцадар ферма хьайбаш лелдераша. Хьинаре къахьийгача беррига вораша хІанзале кхоачашдеъй шоай социалистически декхараш. Къаьстта белгалбе бела массехк шера райoне хьалха латта дояркаш. Ше кхоабача хІара Іаттагара 2600 килограмм шура яьккхай Къахьегама Шеча Байракха орден лелаеча Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутата Адуева Іаламата, шин эзар совгІа килограмм шура яьккхай Анбулатова Анисас, иштта кхыбараша.

Цхьабакъда, шура яккхара тІехьа совхоза хьайбаш лелдераша лоаттабу къовсам бувцаш, хьайбай продукташ яхарга дІадодар лакха хилар белгалде деза. Ерригача совхозе юкъера лаьрхІача хьалхе баьча лоархІамгІа шурий центнер яккхарга дІадодар 18 соми 78 кепиги да, планах дІадахийта дезар 15 соми 50 кепиги долча. Иштта лакха да хулх декхарга дІадодар а. Цхьа центнер дулх даккхарга планал совгІа 50 сом дІадахад укх шера. Аьа деза лоаман даьгІенашка воалдача хьайбай дулха центнер тІаккхетара 12 сом мара ца дахарах лохденналепаре кхы а лакхагІа хургдар дІадахар.

Сенца дувзаденна да шурен дуллен центнерага дІадодар иштта лакха хилар? Керттерчо даькъе доакъарца дувзаденна да из гІулакх. Соахка кІезига доакъар Іалашдаьдар совхозе. ХІаьта цун совгІа бІаьсти тІехьаьлвар. Цудухьа иштта а доакъар кІезигдолча совхоза хьайбаш тхаи ца калийта кхыча боахамашкара боаца мах телаш доакъар ийде дезача эттар. Цу гІулакхе цІаьхха лаккхбир хьайбай продукташ яхарга дІабоала мах.

Из сенна дола гІулакх кхы нийс ца далийта лаьрхІад хІанз совхоза специалисташа, хьайбаш лелдераша. ХІара доярка, скотника къоалами кхаьхати бе лелад. ДІадодачуни хьатІадоагІачуни лоархІам бу.

КПСС ЦК октябрьски Пленума юрта боахама къахьегамхошта оттадаь декхараш кхоачашдара, В. И. Ленин ваь 100 шу хизара доккхийча толамашца накъабахара хьинар кхо па ле лаьрхІад совхоза фермай болхлоша.

Т. АРЧАКОВ.

АТЕИЗМ—МАЛГІАБИКА ШКОЛАШКА

Дешархоштен дашта - воспиташтен юкъе еш йолу атеистически пропаганда айхха юкъахь я естественни Іилманна карагІаьннарашнен коммунизм хьалхьеча советски халкъо Іоаьчча практически опытахь.

МалгІайхкерча дукхахча школашка «Даьла воаца къонабараш» яха уголокаш вІашагІъехкай, цига хьехархоша а дешархоша а докладаш беседаш ю, лекцеш еш. № 1 йолча юкъерча школа «Даьла воаца къонабараш» яхача уголоке хьехархоштей дешархоштей докладаш яьй укх темаех: «Дин харц уйлаши мишта хьахиннай», «Дино мел зулам ду», «Сагу Іалама низех тийша хулга вІалакхар», «Космосе ахари цар атеистически лоархIамаш», и. кх. дI.

Атеистически пропагандана юкъе боккхача лоархIаме я гойташ йола воинствующи атеизм; масала, № 6 йолча юкъерча школе (директор В. Ф. Мищенко), № 3 йолча юкъерча школе (директор З. Г. Цечоев), № 7 йолча юкъерча школе (директор Ш. Батыжев) хозача суртаща кийчъяь «Іилмен вахари», «Кагирхой техника», «Іилмен дин» яха стендаш я. № 1 йолча юкъерча школа кхетаме балха сахьаташкей дай-наной гобранешкей лекцеш еш, докладаш ю биологе преподавателаша кн. В. С. Васильеваби, Н. С. Кушнаренкойи кулгалца диафильмашаш эпидиоскопаши юкъе а кхухьаш. Комментареш а еш цар хьекхар укх тайпара диафильмаш: «Тамашаш йоаца тамашаш», «Массаза а хиннабий дин», «Хьона хой», кхыдараш.

Кхьмарча дунени юкъерча бІаьшеренийн историе материалах пайда а эцаш дина духьаларча темаех лаьца № 9 йолча юкъерча школе хьехархочо Н. К. Желудовас яьча викторинаца безам тІаьвар берий меттел. транспортни конторан АТХ-ан болхлой а. ЧІоагІа безаме чакхъяьлар укх теманта хетаь викторинаш: «Іалам чура гІулакхаш мишта кхетадеш хиннай юхханнарча нада», «Іилмен искусствох мишта заърдІай кераста дино».

Биологе, историе, обществоведене, физика, астрономе хьехархоша (№№ 1, 3, 6 йола юкъерча школаш) Іилмай зардех пайда а эцаш, дешархой дог тешаду дунеп тІа тамашаши тІехъестественни низаши ца хилар, хІаьта из бакъдеш квалифицированни беседаш йир укх темаех лаьца: «Наби гІапащ гопк», «Тамашаш хила тарлой», «Дина деза деноп хьахилари цар маІани», «Мел зе ду дино бердитар», и. кх. дI.

Сакъердаме, дина кхетаеш, безам тІабохаш хул № 3 йолча юкъерча школе гІорбаьннача Іилмахой Николай Коперника, Галелея. Джордано Бруно вахарах лаьца еш йола беседаш. Бераста дине гІелад енай царга вселенни хьа мишта хиннай цар Іилман наькъаша хьахьокхарах (доклад йко астрономе преподавателла вов. Н. И. Барненкос).

№ 11 йолча 8 шера школе литературе хьехархочо пев. Лагунова Валентина Николаевнас 7 — 8-ча классай дешархошна дийцар «Тамаш» яха Серафимовича, «Кхел яц» яха А. П. Чеховагзувцараш, А. С. Пушкина, Д. Бедне атеистически стихаш, халкъа фаьлгаш. Бераштта доваийтар дина зуламах йола кицаш, кІоанолгаш, и. кх. дI.

СоагІалчарча № 8 йолча юкъерча школа 8 — 10 классай дешархой берригаш цхьана а болаш хьежар тІехьагІа дувна а зуенаш дина дуъхьала къовсем доаттабара боккхача лоархIаме болча кинофильмашка, масала, «Веществa къайле», «Чудотворная», «Шув тІара моржаш».

Іилман атеизмах лаьца дешархошна болд бе бева 1-ча классе деш. Иа ду, массаза а, хьалха латтача педагогически коллективаша. № 1 йолча юкъерча школа юххьанцарча классай хьехархоша дукха беседаш яьй дешархошна укх темаех лаьца: «Баьлеча кхера хІана велац», «Пайдамей зенеи предметаш», «Беттахи ракетахи», «Даьлас вийй къонгашта ду дика хьехар», «Советски Іилмана карагІаьнна сийлахь - доккхий хІаманаш», «Бусанба да хьахилар».

Бераштa сакъердаме хІамаш, кІоанолгаш, дикаx лаьца кицаш дувц, «Моллах, судахочох, Яртах бола фаьлг», «Цогал Макка доза» яха туркменски фаьлгаш дийшар.

№ 4 йолча школе - интернате гуччахьа хулча хьехамa сахьаташка атеистически темаех лаьца сайреташ хул (атеиста дIи): «Сенаухьа вийнае Джордано Бруно», «Хургдар ха йиш йий?», «Башха дика Іилмахой — физикаш Пьер Ирени Кюри», «Тфу, тфу аьле тугаш кхиес бІаор на хилийта».

Города а юртийн а дукхача школашка болх беш я дай-наной лекториш. Цига педагогически экономата пропаганда яра кийсса лекцеш еш, беседаш ю воинствующи Іилман атеизмах лаьца.

Фуд миштта баьча балдах хьахинар? Сай балха декхарашца хулаадения каст-каста хул со города а юртий а школашка, дешархоща, даьшца-наьнаща, хьехархошца къамьлаш хул, цудухьа сона гу школай педагогически коллективаша укх тІеххьарча дешара шерашка яьча атеистически пропагандах чІоагІа пайда баьнна хилар.

Нагахьа санна 3 — 4 шу хьалхагІа вайнахьа берий лаьма - новкешташ лоай бераши (къаьстта а кхуаш доагІарашкара) мерда ахьба яхаш хиннадале, хІанз цхьаш бераш школе хІала наькъадоахаш цар ала: «Къасм, Марем. Мурад со балха йода (нанас берадика), цоаш деша долхаш хІама а дия, буфетера пирожек эна мишта шай хьолаш».

Берашка хьежача хоа, дешa бaгIа хагирхой хІана мархашта тІабераш ца хилар, уж кхетабу къахьегача советски халкъа практически вахаро. Мархий доархІам болх беча наха юкъе а байна хилар бакъдолга ховргаш делкъийта хІама дуча хана горовдерча столове дIачувьаьча.

Атеистически кхетам балар — коммунистически кхетам балара керттера дакъа. Коммунистически мировоззрене лоархIамегIара оагІув я атеизм. ЧІоагІа доархІаме да дикоя кхьча зуламеча гІулакхашен чуйоассаль харц уйлаш керта чура дIаяхар. ЦІенача уйлаща керда саг хьалкхевар, хІана аьчча ди аламленпрогресс юхассаш, коммунизм бахьаш даьаш доаттабеча къовсама новкъарле еш йола Іилмана духьалара идеологи я.

Миллионаш болча вай къахьегамхой сакхетам лакхагІа ме хул, толамегIа кхоачашьергья коммунизм хьалъяра планаш, сихагIа кхоачаргда вай коммунизмата.

[illegible],
МалгІабика горОНО инспектор.

ЛАКХА МАХ БАЬБ

ДИКАЧА НАХАХ

ЦІа дика хьадетта даьнеа, цхьабаьда хІана мара балхаш дІа ца доладелча санна дукхе нех ба гонахье, тхоо тІа. Цигара сов йола хІама дІайоазаяаш, тхоо туллеш бе уж. ХІаьта, Астахов Михаил Сергеевич керта латта каменщикий бригада керда цІа хьада хиейнлуш я. Шоаш цигара дІабазалаька дакза диса хІама дий хьонаш цІенга дьаккаш йа бригадир Михаил Сергеевич.

„Сийлаьь - бохкта Дай - мекка тІем чакабьнна кьанкера 1946 шу. Цу шера гІишлошьерий училища чакхьаьнхар М. Астахова. — ХьатIенттар гІишлошьяра болх дІабеладу ди, хьалкера объект. «ГрозхимнефтестройІа» треста № 7 йолча гІишлон - монтажни управление кхача болхлоша цъена Грозненски крекинг - заводерча предмета ремонт еча хьежамех. Цу хана цига бригадир хиначa нах. Агамолова цунга енар чІоагІа лоархIама участок ер. Из дог тийша вар къонача специалиста ший декхараш толамца кхоачашдергхилерах. Шийх бохка тешаш бовбензар къонача специалиста. Ди а байсе а ца къовсаш ший болх тоаба гІаргар из. Нагахьа эшеш хеча новкъестал дора хІамигача сога кадрови болхлоча ноал Агамолова. ХІанз цунна чІевгІа баркал даьш ва Михаил Сергеевич.

Цул тІехьагІа мах шу даьлар. Дикка лакхьелар М. С. Астахова балха горзам. Гучадевлар цуннa организаторски болх а дика хила хилар. Цул тІехьагIа хьежамер из каменщикий бригадирна. Цу хана дакза управление хьалха латтаж хьайоагIа из керте латта 33 саг чуйоагІаш йола йоккха бригада. Къаьстта дика къахьегаш ба цига каменщикаш. В. Шутов, Р. Олейниченко, Ш. Нанаев, С. Данилов, М. Малышев, кхыбараш. Уж цо хьалкхебаь гІишлошьераш ба. Бригада бокъонца бола гергзанчаш, оал царех.

Фу баьхи долеш, хІана еза хоана хьай професси дукха! — оаламейга хаьттача Михаил Сергеевича аълар: «Цукъ-даве эгара чІоагІа эшарех а гІишлошьечун професси, аназа! - дале дукхае творчески къахьега дезаш гойташ я из. Хьалдаь даьнна латта цІенош бІаргадайча тха чІоагІа дег гІоздоал, тхоай кулгаш миттa дойкка беркат далараз. Дукхазча нехaба беркал а оал дика цІенаш хьандаьча гІишлошьерашта, цудуьхьа еза тхоана тхоай сий доле професси...».

«Чечингпромстрой» объединене сийлан Доска тІа хьаегла доали РСФСР-а заслуженни гІишлошьечун М. С. Астахова портрет. Дукха да цунна тІйа сыагІаташ, Сийлан грамоташ.

Михаил Сергеевича бригада миттa лакха къахьегама толамаш дезе вІашгІеньдалара керттера бахьан да йоккха опыт йола гІишлошьечо шийн бригада бойн дика лакабес, ший декхараш дика доезар. Берт тайна къахьег бригада, хІара сменагІа нормаш 130 процент кхоачашъе. ХІанз гІадоагІаче шера четаш къахьегаш я из.

Ше цига балха воча гІона дукха гІишлошьераш хьалкхеньб цо. Дукха за йоацаш из воина пойтине хьежаир Грозненски № 11 йола профессионально - технически училища чакхъаьнна 8 саг. Цига практикагІа хиннача тахьагІа толамца экзаменеш дІа а енна, хІана цул бригада болх беш бе уж. Из дог тийша ва царех боккъонца бола гІишлошьераш хургхилара.

Дукхазча шерашка хьанаpa къахьегаш цо даьнача толамий лакхa мах баьб. Цунна ший Къахьегама Цlеча Байракх совгIа. Ца дукхагІа дІадех. Из дика метадош ва Михаил Сергеевич Астахов.

Сурта тІа: Астахов Михаил Сергеевич.

Г. [illegible],
«Стройтелво даьна газета болахо.

ДУНЕ ЦХЬАН КIИРАГIА

КЛАССОВИ КЪОВСАМА ХЬАЛХАРЧА МУГIАРАШКА

ХІанз дунен тІа 540 миллион болхло ва. Ия белгала Іалаьмате доккха дерригдунен ескар да. Мах баь варгвоалаш бокха ба капиталистически мехкашкара классови къовсам дIахо ирбеш долча хІанзарча дунен тІарча болхлой класса лоархIам. Болхлой класса къовсам — политически, экономически, социальни — шерагІа баржаш датт къамаш масштабе санна, миттa дунеп масштабе а. Масалана йоалае могаргйолаш я укх тІеххьарча беттaшка дукхача мехкашка чІоагІа йолаенна стачкаш.

Декабрь бетта юкъхьа Риме массане а юкъара забастовка йир — итальянски столице хІанзалца мел хиннараштa юкъе эггара йоккхагІа яр. Цига дакъа лацaраша дІадийхад профсоюзий гІулакхашта паргІато лулга, вахара боарам лакхбелга, къахьегамхой кхьча бокъонай талоакхаш гІийттаб. Риме хиннача забастовкана тІеххьа массане юкъара забастовкаш йир Калабрерча, Апулерча, Сардинерча, Итале дукхачa кхьча областашкарча къахьегамхоша. ВІашагІкхийттача Штаташка Нью - Йорк электроэнергеца Іалашъеш болча болхлой забастовка кхоачаш чакхъаьннай а аьалехьа цигга забастовка йолайир къахьегамхой кхьаьнха категорe — автомистериаш лехкараша. Японе ина болча стачкай талгІево чулаьцай кІора шахташ; горнякаша дIадийхар кІора промышленноста национализаци елта. Социально - экономически гІулакхаш дІадехаш стачкаш хиннай Уругваен Англен, Австрале а Аргентине а.

Профсоюзий гІулакхаш тІа-тІа дегIаухаш болхлой болмца нийсар духьа уж малагІча наькъашца чІоагІдерлар - хьегІ яха дош хІаnз кхы а лоархIамегІа хулаш доагІа. Цу дешо лоархIаме моттиг дІалаьцар 16-ча декабря дена 19 декабре кхачалца Германе хинача Дерригдунен профсоюзий федераце Генеральни совета сессе балха тІа а. Сессе дийцар хІанзарча дунеп халкъашта юкъерча профсоюзни болма декхараш. ВФП-ана 140 миллион къахьегамхой чулоацаш йолча нaха эгара дукхагІа дакъа лоацача цу дунеп халкъашта юкъерча организацена хьалхашка уттa проблемаш.

ВФП-ена юкъейоагІача 40 къамаш профсоюзни центреи 10 дунеп халкъашта юкъерча объединенеи викалаша, шоаш сессе къамьлаш деш, дийцар классови къовсама хьалхарча мугІаре а атта йолхача профсоюзий массе оагІорахьара гІулакхаш. Цхьан доклада тІа белгалдаьхача тайпара, ВФП моастагІаша провокационни хабараш аралаьхад федерацие ший гІулакхаш мел а далийтад, хІаьта цун мугІарий барт а кагІаб яхаш. Цхьабакъда, цунга доргаха хьашт дац цар, аьлар ВФП Генеральни секретара заместителa П. Жансуса. ВФП-ена юкъейоагІача организацей цхьатара йоапаш уйлаш хила тарту моллагІча проблема хьакъехьа. Цхьабакъда, ВФП еррига организацеша хьехам эцаш юкъара шерра цхьа платформа я, хІаьта цуй керттера гера чакхдоахача гІулакхий цхьоагІо хилар да.

ВФП къахьегамхой хьаштаw бахьан долаш къовсам доаттаберий хьалха латтача отрядех цаl хиналтеп йоаш юсалген хьахьокхаш дола дукхха лоархIамера документаш тІайийцо сессе.

ВФП тІахьийхар сессе социально-экономически проблемай уйла дукхагІа яра. Цу цхьан хана белгалдоахар, хІанзарча дунеп халкъашта юкъерча хьалашка империализма агрессивность кхы тІа а чІоагІлуш латтача хана машар бахьан долаш доаттабеча юкъарча къовсама болхлой классо хьинаре дакъа лацар къаьстта боккхача лоархIаме хилар.

ИЗРАИЛЬСКИ «НЕРО» ОЖЕАНАЛ ДЕХЬА БИХЬА ТIЕМА НИКЪ

Укх кIирагIа чакхдаьлар Израила оборона министра Моше Даяна ВІашагІкхийттача Штаташка бихьа никъ.

Израильски экстремистий гІоазарашка кегар баллар кухха за йоапцаш херкача США президента Никсона къаьсттача викало — Гаргарча Малхбоалеп мехкашка а вахa тІавначул тІехьагІа Израилеп ІарбиЙ мехкийи хьалъехьа «ма могга сладезам па беш йола политика» лелаяпза аргьаш кхачoа тара даьча къамьало.

Цхьабакъда, Моше Даян Ричард Никсонаца вІашагІкхийттачул тІехьагІа американски кепайоазоно безгалйоахар миpала оптимизм. Даяна хьаьхайкадир. Гаргарча Малхбоалера американски политика овлангара дени хуаша лархIа США правительство йоапцга.

США а Израиле юхавенача тІехьагІа а цо къамаьл деш Гаргарча Малхбоаленера кризис машара наькъаца къоастае тельавивски гІоазараш дага на хилара тешал деш йола массеха заявлени йир Даяна. Іарбий паччахьалкхенашта уаш дола пхьарч, ООН-я Кхерамалоп Совета ноябрьски резолюци Израила ядзалашъелга дIалехаш долча машар бехача мехкашта доаха сардамаш. Израильски кулгалхой агрессивность бахъеш йола кхы тайпа къамьалаш на халдаш дувнар.

Даян США вахар тІом сецача доацен тІара тьал дІахо ярдаларца вийделар. Израильски военщина шербу Иордевна духьалара тІом. Укх цхьан бетта хІанале а ворхIаза гІаьрахой хьисане цу ІарбиЙ мехка территорена ков хал ю. Израильски военщина гІулакхаща, вайна ма хаpа, ког гІертола ю. ВІашагІкхийттача Штатий оагІонгахьара хьаллоадаш хилар. Даян Вашингтонe вахаро гучаяккхаьзар машара гІулакха кхераме йола цу тайпара политика дІахьакхьафа дьякьера хьамена а белгало.

ХОРЖАМАШТА МЕТТЕЛ ФАРС

Гайана яхача лІамигача къулбехьенамерикански республикана (цига вахараш веррига а 700 эзар саг мара бац) тийша болх а беш парламентски хоржамаш харцахьдахад хІана доал деш йолча Халкъа къамьа контресс яхача премьер - министр Форбс Бернхэм керте латтача парте ьттув баккхар цухьа.

15 шера цига хІара хоржамаш массаза хул, кхьметтел хІанзара Гайана Британски Гвиана яха английски колони хинача хана а, лаьм котйийннай Чадди Джаган керте латта халкъа прогрессивни парти (НПП), мехкарча къахьегама халкъа хьаштий бокъонца йола викал. Цхьабакъда, НПП хоржамашка котъаьча англичанашеи цара тІехьашка а атта шоай гІулакхаш чакхдоахача емерикаьцашеи гІолача низа е юридически киловзалий новкъосталца юстара кхуведр на Іаьвала керте па оттийтаи. Масала, шита хилар эггара тІехьагІа хиннача хоржамашка 1964 шера, Бернхэм цун партии Іалдала керте оттаваьча хана.

Факташа деча тешалагІа, Бернхэма хІанзара котало цун парти чІавгIагІа могаеш хилара четах а ца йоалкхаш, хоржамаш де кийчлуча хала тийшача балхагІа делаь килозалаш бахьан долаш а кхьча мехкий капитало шерра хьаллацара четах а аькхай. Бернхэма харц котало йоакхача къаьстта доккха дакъа лаьцар доацол ноьа бахача тайнацашта голосовани яра бокъо ле аьнна яьча решене. Цу тайпара «хьоьгархой» спискашта юкъебахьера кхоачамбар моллагІа саг гайански къамах аз аьнна хоржамий комиссе викала багах хьахдайкавнча. Из тайпа порядок йолча хана, пайдехь хаметIа, «дайнача сипемца» хьалйинзар уж спискаш. Царех 90 процентал хІевагIа бацаш барaша, цкъара даьча лоархIамегIа, доал деча партена тІехьа «голосовани ьй».

Шийна котале лакхах духьа цхьаьнха махавр а хьашайи Бернхэма парте. Белгала аьчча, доверенностагІа толосовани е бокъе аьнна наьха спискаш боарам боацаш чІоагІа дІахъязьлар.

Цу хоржамашка хІевгIа лоархIам болаш дакъа лацазар шоаштa аьча гІулакхех бaркал оалча кепара доал ду парти ма могга хьаллацачав кхьча мехкашкарча монополеща. Укх тІеххьарча шерашка Гайана наІараш шерра хьайийлла ю, масала, Рокфеллерий династена. Хьалха Гайана финансий министр хиннача Питер д'Агиара рокфеллеровски викалца соглашени йир Гайана столице — городе Джорджтауне «Чейз манхэттен банка» филиал йиллара хьакъехьа.

По а гайански латтан тІа бІы беллача кхьча компанеша а шоай мив кхочар дахь кхьча паччахьалкхенашкара компанеш мехка чуйолара духьала а Гайана ший лоІамагIа политически никъ леладара тІехьа а къовсам лоаттабу халкъа прогрессивни парти Іадала керте ца оттийтара. КъайлагIа Бернхэм хьаллаьцав, нагахьа санна НПП толе США-с дІалоацаргья Гайана, яхаш хабараш арахийташ хиннача Вашингтоне. Новкъадарглолаш мел дола хІамаш юхатохьра, хоржамаш хилале хьаллхагIа мехка кхьчар ПхьабеxьенI Вьетнаме «хоржамаш» кийчдеш чакхдаьхача ший гІулакхаща «цІи хеа» «Шоуп реджистрейшн систем корпорейшн» яхача фирма «экспертий» группа. Духххьал цар баьча хьехамагІа хурпанаш хьъедичьар голосовани яра порядкана. ХІаьта керттерча ларкъе довл деча партена котале лъкхараш а уж дар.

«Дейли телеграф» яхача английски газета ладорa, хІанз хоржамех хургдар хайначул тІехьагІа, Пентагоном США паччахьалкхеи департаментох «харгІатбаьнна садоакхаргда» яхаш.

Ю. ТЫСОВСКИЙ,
М. АЛЯБЬЕВ,
В. [illegible]
(ТАСС).

«Еняя сезон» — из малхбузен цхьан мехка керда химически герз хьадеча къайлагIа болх беш бола немецки тІема зуламхой гучабаха карагIдоалача советски разведчиках дола дувцар да. «Еняя сезон» («Мертвый сезон») яха картина хьаьдаьл «Ленфильм» студе. Сценари авторaш — Владимиров Владимири Шлепянов Александри, режиссер-постановщик Кулиш Савва, керттера оператор — Чечулин Александр.

Сурта тІа: фильманара кадр. Советски разведчикагара Савушкингара (артист Быков Ролан) лоткъам эцача хана.

ТАСС фотохроника.

СПОРТ

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Шин дийнаь лаьттар Гудермесерча кердача спорта Дворце НохчГIалгIайчене хьалхара моттиг лакхара йола ший лоIамереи классически кIалтохаргах йоль ахьаш. Ахьашка дакъа лаьцаш бир СССР спорта мастераш ВЦСПС-а призераш, Итале, Франце хинача тІйп - тайпарча яхьашка къовсамаш лоаттадаьраш, веррига а 150 саг.

Сакъердаца дир классически кIалтохаргах летача А. Абдулаевеи («Урожай» ДСО) Н. Андреевеи («Буревестник») вІашагІкхетар. Цига хьалхаввар котваьлар. Белхароева («Буревестник») Хахиева («Урожай») эшавир.

Дика хьокхамех гойтар ахье СССР спорта мастер Н. Давидина. 2 минути 40 секунди аьлахьа шийна дата Н. Титов («Труд») ваь а аьхь финале вахар из.

Гулбеннарий безам тІаьхьа дар ший лоIамерча кIалтохаргах летача (С. Абдулаевеи («Буревестник») Ф. Куцелаеи («Локомотив») юкъе хиина къовсамаш. Цу яхье С. Абдулаев котваьлар.

Командни зачетага диллача ший лоIамерча кIалтохаргах латаш хьалхара моттиг («Урожай») ДСО командага кхаьчар. Цу команда ворхІ спортсмен республика чемпионаш хилар. СССР спорта мастер Багаев Деги ва на команда кийчъяьр.

Классически кIалтохаргах латаш дьалхара моттиг «Динамо» командага кхаьчар (тренер СССР спорта мастер Кондратский Игарь). Цун командацара ялх спортсмен республика чемпионаш хилар. Белгалбаха лор царех цхьабараш: М. Албаков, Я. Давидян, Х. Татаев, Я. Еремин, Е. Зыбин; Дика хьокхамаш гойтар цар ахье.

Котбаьннарашта грамотах наьдара сагІаташ делае.

[illegible]

№ 24 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

Кепа а теза арахьенай КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропаганды агитацен отдела «Агитатора блокнота» № 24 йола номер.

В. И. Ленина 100 шу дезара хеталь а КПСС обкома лекторски группа кулгалхочун В. Губина, «В. И. Ленин демократе классови чулацамах» яха статья.

Парте обкома промышленно-транспортни отдела инструктора Ю. Кравцова лаьцай энергетика Ленина хеталь «Советски энергетикий цІей» яха статья.

«Идеологически балха арсеналера» яхача рубрика кІал я «Опыта хьалхара хІиргаш» яха статья. Цу тІа дувп Гудермесски медицински заводе дIахьоча массово - политически балхах. «Правофлангови пятилетка» яхача рубрика кІал я «Къахьогама саг» яха В. Маронева корреспонденци.

Блокнота тІа агитатораштен политинформаторашнен кораІоагІаргья «Минота мах» яхача темах йола инфраши факташи.

КРАСНОДАРСКИ КРАЙ. Крае эггара чІоагІагІа платин хьуокъадаьл Усть-Лабински района латте лелакераша. 100 эзар гектар хІама дац аьнна долча латтах дІара гектара тІара 45 центнер гуракъа дуьча хІин яьхкхай. Шерагара шерага лакхагІа хуя ерригача юртбоахама культурий хьуекъам, хІаьта цу лаьк хІеанга хІемаш карагIдаьнналац Усть-Лабински контрольно-семенной лаборатори — Кубане эггара йоккхагІчарех хьйнне коллективаха. Цхьан шера райони 13 колхозий совхоза 12 эзар гаргга тайп - тайпара тохкимаши анализаш ю лабораторе болхлоша. Фу малагIча хьал тІа да а дІоттаьль миштa лоаттаду а хьеж.

СУРТА ТIА: тІа миштa доал хьажара ух тохкача культуре фу хьахоронаш а лаборантка Кошо Тамара.

Е. Шелепова сурт.

ТАСС фотохроника.

ХАОТТАМ

Тахан IуйрIйна а дийнахь а цурхаш йолаш ха латтаргья, лоадаьна йоачан а йоацаш, дохк доалларгда, кІезиг - дукха ша булларгба, малхбоалехьара лаьгIо мух а хьекхаш. Фегара температура бийсанна республике гІоалой Грозне 0 градусагара 5 градусага кхоачаш шийл хургья, дийнахьа — 2 градус шийлагара 3 градус йІоахалга кхоачаш. Лоаман районашка 3—8 градус йІоахал хургья.

25-чен 26-чен декабре хаоттам лоадама хуйцалуш хІама хургдац.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадуегIа, хьажа

РАДИО
24 декабре

7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Городюрта» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 16.20 — Ашараш. 16.30—«Гойтара агитаце новкъостал ду» (гІалгІай меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Нохч-гІалгІай лирически илли. 17.00 — «Вай индустриальни мохк» (эрсий меттала). 17.45 — Юртбоахама знаней школа (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40—Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Берашта. Фильм. 18.25 — ХІанзара нохч-гІалгІай ашараш. Самодеятельни композиторий творчества (нохчий меттала). 18.55 — Английски метте урок. 19.20 — Телевизиони кердадараш (нохчий, эрсий меттала). 20.05 — Шоана, бераш. 20.15 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.25 — Киножурнал. 20.35 — Передачай программа. 20.40 — «Георгий Саакадзе» яха художественни фильм. Хьалхара сери.

РАДИО
25 декабре

7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35—Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Къона тІехье» (эрсий меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — «Мехкашкеи континенташкеи Іоала» (нохчий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Юрта боахама болхлошта дола концерт. 17.30 — Ленин ваь бІаь шу дезарга. Беседа (гІалгІай меттала). 17.45 — «Вай индустриальни мохк» (нохчий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.30 — «Къонахь» (нохчий меттала). 20.00 — «Болхлой вахар» яха радиогазета (нохчий меттала). 20.30 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.00 — Берашта. Фильм. 18.45 — «СалоІача сахьаташка» яха музыкальни передача (нохчий меттала). 19.15 — Телевизиони кердадараш. 19.25 — Ленин ваь бІаь шу дезарга. «Знание» яха Іилман-популярни кинопрограмма. 20.05 — Шоана, бераш. 20.15 — Документальни фильм. 20.25 — Передачай программа. 20.30 — «Георгий Саакадзе» яха художественни фильм (шоллагІа сери).

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж).
Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-30-11; жаьпаьнна секретара—3-34-38; партийни вахарен, культуран, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахаме письмойн отделий—3-42-20.
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора—3-44-96; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства и писем — 3-42-20.
«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революци проспект, 7/34.
Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

СФ05283. Заказ № 5308.